

MPHATO

1

TLHAHLAMORUTIŠI

Platinum

A Re Šogeng Thari

Platinum A Re Šogeng Thari Mphato wa 1 Tlhahlamorutiši

Maskew Miller Learning

10 Freedom Way, Milnerton, Cape Town, 7441

© Maskew Miller Learning (Pty) Ltd 2025

Ditokelo tšohle di šireleditšwe. Ga go karolo ya phatlalatšo ye, yeo e kago tšweletšwa, go beletšwa ka mokgwa wa go ntšha, goba go fetošwa ka mokgwa goba sebopego sefe goba (elektroniki, semotšhene, go fotokopa, go gatišwa goba ka mokgwa wo mongwe) ntle le tumelelo e nngwe ngwalwa pele ya mong wa tokelo ya ngwalollo.

Go kgopela tumelelo ya go tšweletša lefa goba go fetola karolo ye e nngwe ya phatlalatšo ye, o kgopelwa gore o ikopanye le ba lefapha la Ditokelo le Ditumelelo mahlololekile ka nomoro 021 532 6000 goba romela imeile go rightsgranting@mml.co.za. Go bega tshelo ya mekopo ya tokelo ya ngwalollo, re kgopela o romele imeile go copyright@mml.co.za

ISBN 978-1-779-83224-5

ePDF ISBN 978-1-834-98222-9

Mophatlalatši: Veronica Serage

E rulagantšwe ke Mamphoku Mankwane

Tlhamo ya khabara ka MML Visual Design

Seswantšho sa khabara ka MML Visual Design

Peakanyo ya puku ka MML Visual Design

Diswantšho ka MML Visual Design

Tšweletšo ka MML Visual Design

E gatišitšwe

Karolo ya A	2
Karolo ya B: Mokgwa wa Go Ruta	34
Kotara ya 1	34
Beke ya 1: Kelo ya motheo	40
Beke ya 2: Ke bohlokwa	43
Beke ya 3: Re bagwera	55
Beke ya 4: Mmele wa ka	64
Beke ya 5: Dikwi tša rena	73
Beke ya 6: Ba gešo.	81
Beke ya 7: Ke ya bjang sekolong?	89
Beke ya 8: Letšatši la Paseka le mokete wa Ramadan	97
Beke ya 9: Sekolo sa gešo	105
Beke ya 10: Mafelo a bohlokwa sekolong	113
Kelo ya Mafelelo a Kotara	126
Kotara ya 2	130
Beke ya 1: Melao ya ka phapošing	137
Beke ya 2: Phapoši ya rena	143
Beke ya 3: Tlang le reke.	148
Beke ya 4: Re tla fenywa	154
Beke ya 5: Re a šoma	159
Beke ya 6: Ke mašeleng a ka	164
Beke ya 7: Re robala ka nako	169
Beke ya 8: Re ja gabotse	174
Beke ya 9: Dipapadi	180
Beke ya 10: A re hlwekeng	184
Kotara ya 3	194
Beke ya 1: Kelo ya motheo	199
Beke ya 2: Re rata koko.	203
Beke ya 3: Maikarabelo	206
Beke ya 4: Naa ke wa metse	211
Beke ya 5: Maemo a go tsoa	217
Beke ya 6: Dihlatsa naga	221
Beke ya 7: Pele e dimela	225
Beke ya 8: Dikgato di a fapana ebile di a swana	229
Beke ya 9: Dikgato tsa go bjala	233
Beke ya 10: Mose ke sehlare	236
Kotara ya 4	240
Beke ya 1: Kelo ya motheo	247
Beke ya 2: Go bjala mehlare	251
Beke ya 3: Legae la ka.	260
Beke ya 4: Legae leo le bolokegilego	268
Beke ya 5: Magae a go fapana	274
Beke ya 6: Kotsi e hlaga ka gae.	281
Beke ya 7: Dula o bolokegile	287
Beke ya 8: Batho bao ba re thušago	294

Beke ya 9: Tikologo ya go hlweka	301
Beke ya 10: A re fahlogeng	308
Kelo ya Mafelelo a Ngwaga.	320
Dirubiriki	324
Tekolo ya Go Bala ya Mephato ya tlasana.	328
Dikelo tša ka pela tša mathata a go ithuta.	353

EXTRACT PAGES

Morutiši yo a rategago

Ge o tseba ka phapošing ya gago ya go ithuta letsatši le lengwe le le lengwe, ga o no tseba lefelong leo le tletšego ka ditafola le dipuku tša go ithuta. O tseba lefelong leo go bopšago bokamoso, gomme dikgonagalo di a tšwelela. O na le maatla a go makatša, a go tutuetša, go hlahla le go godiša baetapele ba ka moso, bahlami le bao ba tlišago diphetošo. Ka go abelana ka phišego ya gago, o dira mošomo wa go fetiša mošomo wa gago wa go ruta; o bjala dipeu tša go loka, go ba le sebete, tlhomphe le Ubuntu ka pelong ya moswa yo mongwe le yo mongwe.

Re a kwešiša gore ga go bonolo. Ka dinako tše dingwe ditlhotlo tša go ruta, kudukudu mafelong ao a se nago thušo ye e lekanego, di ka bonagala e le tše dikgolo. Eupša ka bothata bjo bongwe le bjo bongwe bjo o lebanego le bjona, o dira phapano ya makgonthe. O bontšha barutwana ba gago gore bokgoni bja rena ga bo na mellwane le gore bo a lemogwa, bo tšeelwa godimo le gore ba ka fihlelela di tše dikgolo.

Ke ka lebaka leo methopo ya rena ya go ruta e go gona go thekga. Yona e hlamilwe ka maikemišetšo a SEPHOLEKE (CAPS) ka morago ga go naganang, e beile šedi tabeng ya go akaretša le go hlolang tikologo ya go ithuta moo ngwana yo mongwe le yo mongwe a ka iponago a emetšwe. Diswantšho, dikanegeto le dithuto di bonagatša go phapano ga maemo a rena a lefelong leo, di thuša morutwana yo mongwe le yo mongwe go ikwa a rena le tšwelela ka phapošing ya gago.

Le gona ga se ra go lebala. Phapošing ya gago bjo bobotse bo bohlokwa go swana le katlego ya barutwana ba gago. Re tšwelela di tšwelela tša go itlhomela gore o dule o tutueditšwe le go phela gabotse mmeleng ka go tšwelela re a tšwelela gore ge o ikwa gabotse, phapoši ya gago ya go ithuta e a atlega. Lethabo la gago o le tutuetša fela go ruta ga gago eupša gape le tutuetša le dikamano tšeo o di agago le barutwana ba gago, bao ba lebelelago go wena bakeng sa kholofelo le tutuetšo.

Ge Afrika Borwa e dutše e tšwela pele go gatela pele ka molao wa Diphetošo tša Molao wa Thuto ya Motho (BELA) wo o saennwego gore e be molao ka 2024, morero wa go hloma tshepedišo ya thuto yeo e nago e kathekano le yeo e akaretšago bohle o gola ka maatla. Karolo ya gago morerong wo ke ye bohlokwa, gomme go kwešiša bobedi CAPS le BELA go kgonthišetša gore phapoši ya gago ya go ithuta ke lefelo leo barutwana ba lokišeditšwego go atlega.

O na le maatla a go tutuetša phetošo ye botse, gomme khuetšo yeo o e dirago ka phapošing ya gago ke ye kgolo go feta ka moo o ka lemogago ka gona. Ge o dutše o ruta, tseba gore ga o hlahle barutwana ba gago fela; o bopa bokamoso bja ditšhaba tša rena, naga ya rena le lefase.

Re leboga mošomo wa gago wo mobotse!

Karolo ya A

Go Dirišwa ga Tokologano ya Mananeo

Re a go amogela go Tlhahlamorutiši ya rena ya Sehlopha sa Motheo, e lego mothopo wa bohlokwa wo o hlametšwego go thekga barutiši bao ba dirišago tokologano ya rena ya mananeo a thuto a Mphato wa 1, 2 le 3, ao a hlamilwego ka go nagana ka leeto la gago la go ruta. Tlhahlo ye e fa temogo ye šomago le methopo yeo e lebišitšwego go kaonefatšeng maano a gago a go ruta le go humiša maitemogelo a barutwana a thuto.

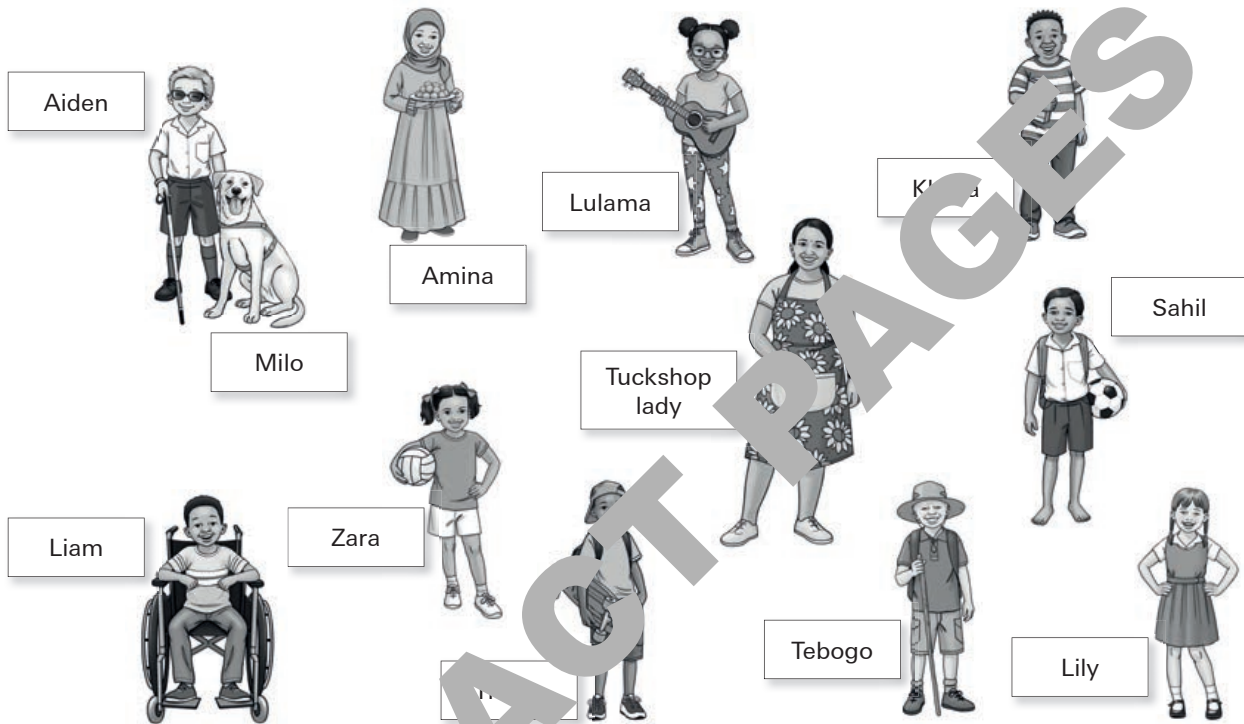
Tlhahlamorutiši ye e fa tlhahlo ya beke le beke. Beke ye nngwe le ye nngwe e rula ditšwelela ye e latelago:

- Diteng, dikgopolo le mabokgoni: Morero wa kakaretšo wa go ithuta wa beke o tšwelela go ya ka lenaneo la thuto.
- LTSM: Methopo ya LTSM yeo morutiši a swanetšego go e lokišetša go go kgoboketša bakeng sa beke e lokeleditšwe. Morutiši o kgothaletšwa go kgoboketša go beke e diriša tšela bjalo ka dithušathuto go boloka ditshenyagalelo gore di be tlase ka mo go kgonegago.
- Mešomo ya go ruta: Ditšhupatsela tša go ruta di filwe thuto ya go ruta ye nngwe le ye nngwe ka tsela ye bonolo ya kgato ka kgato.
- Tekolo: Morutiši o fiwa tlhahlo ya ka moo a ka dirago temogo yeo e sego ya semmušo.
- Mešomo le dikarabo: Mešomo le dikarabo di a feta.
- Matlakala a go direla mešomo a akareditšwego mafelelong a kotara ye nngwe le ye nngwe gomme mafelelong a Tlhahlamorutiši ye go na le diruburisa tšeo di ka dirišwago go lekola mabokgoni.
- Thekgo go barutwana bao ba nago le nyakwa tše di kgethegilego goba mathata a go ithuta: Go filwe keletšo ya ka moo go ka swaragagano go barutwana bao ba ithutago ka lebelo gomme ba nyaka go humišwa. Ka dinako tšedingwe barutwana ba katana le dikgopolo gomme ba nyaka thekgo ya go ithuta, thuto e fa ditšwelela tše di fapafapanego ka tlase ga hlogo ye.

Ka lebaka la se, tlhahlo e tšwelela go kgothaletša go naganišiša le go gola, go godiša tikologo ya go ithuta ya tirišano mo barutwana ba ka tšwelago pele go kaonafatša bokgoni bja bona bja go ruta le go ba le seabe se sebotšego katlego ya barutwana. Ka gona re go laletša gore o hlahlobe puku ye, o diriše temogo ya yona le methopo go kaonefatša bokgoni bja gago bja go ruta le go tšweletša maitemogelo a go ithuta a phelelo go ka phapošing ya gago ya go ithuta. Mmogo, a re matlafatšeng barutwana ba rena go atlega mo go ruta le go feta.

Phapano, Tekatekano le Boakaretši

Karolong ye, re rata gore o nagane ka phapoši ya gago ya go ithuta. Akanya ka bana ba dutše ka pele ga gago, yo mongwe le yo mongwe a ena le kanegelo ya gagwe, maitemogelo le ditlhotlo. Bjale, gopola nako yeo ka yona yo mongwe wa barutwana ba gago a ilego a katana, mohlomongwe ka kgopolo ye thata goba selo se sengwe ka ntle ga sekolo seo se ilego sa ama go ithuta ga bona. O ile wa dira eng ka nako yeo? O ile wa ba fihlelela bjang, wa dira gore ba ikwe ba le bohlokwa gomme wa ba hlahla ge ba le mathateng?

Ka phapošing ya gago ya go ithuta, bana ba barutwana ba go fapafapana, e sego fela ka bokamorago bja bona eupša gape le ka dintšhi tšhe bokgoni. Naga ya rena e tšwela pele go lebelelana le go se lekalekane go go tseletšego, e ka naga tša ba phedišo, ga setšhaba goba ga tša leago, gomme ditlhotlo tše gantši di tšwelela ka phapošing ya gago ya sekolo. Le ge go le bjalo, ke mo, ka garegare ga phapoši ya go ithuta moo phetogo e diregagane ona. Bjalo ka morutiši, o kgatha tema ye bohlokwa go kgonthišetšeng gore ngwana yo mongwe le yo mongwe a atlega, go sa šetšwe moo a tšwago gona goba mapheko ao a gahlanago le ona.

CAPS e tšwelela ka boakaretši le go fapafapana ga batho. Ga se fela ka go ruta lenaneo la thuto eupša ka go lena bokgoni bjo bo kgethegilego bja morutwana yo mongwe le yo mongwe le go ba thuša gore ba atlege. Re a kwešiša gore ga go bonolo go dira se. Mathata dikolong tše dintši ke a nnete, gomme bjalo ka morutiši, o bewa pele go ka rarolla.

Ke ka lebaka leo didirišwa tša rena tša go ithuta le go ruta di hlamilwego bakeng sa go go thekga. Di bonagatša maemo a lefelong leo, di bontšha barutwana lefase leo ba le lemogago ditiragalong, medirong le ditekong tšeo ba kopanago le tšona. Didirišwa tše di ela hloko mehutahuta ya maitemogelo le bokgoni ka phapošing ya gago ya go ithuta, di go fa didirišwa tša go ba le kakaretšo le go thekga morutwana yo mongwe le yo mongwe, go sa šetšwe bokamorago bja gagwe.

Ka go diriša methopo ye, ga o rute sererwa, o kopana le barutwana ba gago moo ba lego gona, o lemoga mathata a bona le go ba thuša go fenywa mapheko ao ba lebeletšano le ona. Ka go dira bjalo, le bopa bokamoso bjo bo phadimago bakeng sa ngwana yo mongwe le yo mongwe, bakeng sa setšhaba sa geno le bakeng sa Afrika Borwa ka moka.

Mehuta ya pharologano

Mo tokologanong ye ya dihlogo, re lebiša tlhokomelo go **mehuta ye 10 ye megolo ya dihlopha tša pharologano**, ye nngwe le ye nngwe e kgethilwe ka kelohloko go kgonthišetša kemedi ye e nabilego le go akaretša boitsebišo, dipono le maitemogelo ao a fapafapanego.

Tafola ya 1: Mehuta ya pharologano

Sehlopha sa pharologano	Tlhalošo	Seo se akaretšano ka pukung
1. Go Fapafapana ga Ditšo le Merafe	Se se šupa go emela ditšo le merafe ya go fapafapana, go netefatša gore barutwana ba ba le dipono le metlwae ya go fapafapana.	Re akaretša baanegwa, bangwadi le batho ba historo a tšwago ditlogong tše di fapafapanego. Dikanegelo le mehlala di karolwa metlwae, ditlwaelo le maleme a fapafapanego. Se se thuša barutwana go lebeletšano le humo la setšo le go thibela dikgopolo tše di tlwaelegilego ka go fa dipono tše di lekalekanego ditabeng tša histori le tša mehleng yeno.
2. Pharologano ya Bong	Pharologano ya boemedišo ya bong ka moka gomme e dirisiwa go diledišano ka go mošomo ya bong, boitsebišo bjo bjo sego bja bong, le phetšo ya bong.	O tla lemoga go emelwa ka go lekana ga bong ka moka ka gare ga mongwalo, diswantšho le mehlala. Re akareditše baanegwa bao e sego ba bong le ba bong bjo bo fapafapanego, gotee le mediro yeo e hlohlago dikarolo tša setšo tša bong. Ka mehlala, bobedi bašemane le banenyana ba bontšhwa ba kgatha tema ditseleng tše di fapafapanego tša mošomo, go tloga go thušeng ka khitšing go ya go thutamahlale le bokgabo, go tšwetša pele tekatekano ya bong.
3. Pharologano ya tša le tša Boiphedišo bja Ekonomi	Se se akaretša go emela batho bao ba tšwago ditlogong tše di fapafapanego tša boiphedišo le go ahlahlala ditaba tša go se lekalekane ga tša boiphedišo.	Re na le baanegwa bao ba tšwago maamong a fapafapanego a tša leago le a tša boiphedišo, bao ba gatelelago ditlotlo tše bjalo ka go hwetša thuto, tlhokomelo ya tša maphelo le methopo. Se se dumelela barutwana go kgatha tema ka mehlala ya bophelo bja kgonthe le dipoledišano tšeo di bonagatšago maemo a fapafapanego a tša ekonomi, go dira gore diteng di kgone go kwešišwa ke bohle.

<p>4. Pharologano ya Maleme</p>	<p>Pharologano ya maleme e bolela go akaretša dipolelo tše dintši le go hlompha dipolelo tša go fapafapana tšeo di bolelwago ke ditšhaba tše di fapafapanego.</p>	<p>O tla hwetša dikagare tšeo di akaretšago maleme a mantši le tšeo di kgothaletsago barutwana go hlompha maleme a dimmotwana tše di fapafapanego. Re akareditše gape le mehlala yeo e gatelelago bohlokwa bja phetolelo le tlhathollo, kudukudu motseng ka bophara, go lokišetša barutwana go ba bao ba akaretšago kudu polelišanong ya bona.</p>
<p>5. Bogolofadi le Phihlelelo</p>	<p>Se se lebišitše kudu go kemedi ya batho bao ba nago le bogolofadi go rarolla mapheko a go fihlelela.</p>	<p>Batho bao ba nago le bogolofadi ba akareditšwe, go kgonthiša go ba emela dikanelong le medirong e nna re ahlaahla ditaba tša go fihlelela, le tša mmele, tša theknoloji goba tšego, le go diriša ka go akaretšago le me la motho la pele. Se se bopa tšego e amogelago kudu baka barutwana ka moka le go hlohletša meloko le kwešišo.</p>
<p>6. Boikgethelo bja tša Thobalano le go Akaretšwa ga LGBTQ+</p>	<p>LGBTQ+ e emela Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer goba Questioning, le tše dingwe "+" e emela go akaretšwa ga mekgwa ye mengwe ya tše thobalano, boitsebišo bja bong le dipolelo ka ntle le tšeo di ngwadilwego ka go leswana go swana le bja bong e sego ba bong bjo bo swanago, bao ba rata batho bja bong bjo bo swanago, bao ba sa ratego batho bja bong bjo bo swanago bja bong e bao ba sa ratego batho bja bong bjo bo swanago le bja bona. Polelwana ye e dirišwa go akaretša mehutahuta ya boitsebišo bja tša botona le botshadi le bja bong, go tšwetša pele go amogelwa le go akaretšwa ga batho ka moka.</p>	<p>Di tšeo tša bja LGBTQ+ di emelwa ka gape dipuku, di fa pono ye fapafapanego. Re akareditše mehlala le ditiragalo tšeo di hlahlobago ditaba le ditokelo tša LGBTQ+, gotee le dipolelišano tša mabapi le go kwantšha kgethollo, go thuša barutwana go kwešiša le go hlompha pharologano ya mekgwa ya tša thobalano.</p>

7. Pharologano ya Bodumedi le ya Semoya	Se se akaretša go emela ditumelo tše di fapafapanego tša bodumedi le go godiša tlhompho bakeng sa mekgwa ye fapafapanego ya semoya.	Dipuku tša rena di na le diteng tše di tsebišago barutwana ka ditumelo tše fapafapanego le mekgwa ya semoya. Re ile ra ba ra hlohleletša poledišano ya ditumelo go thuša go godiša tlhompho le kwešišo ka gare ga ditshepedišo tša ditumelo tše di fapafapanego. Dipono tša lefase le tšona di a akaretšwa, go kgonthišetša gore ditumelo ka moka di a hlompšha le go emela ka toka.
8. Pharologano ya Mengwaga	Pharologano ya mengwaga e tsenyeletša go akaretša batho ba dihlopha tše di fapafapanego tša mengwaga le go ahlaahla ditaba tše di tswalanago le botšofadi.	Ka dipukung, o tla hwetša barutwana mehlala go tloga go bapota bangangane go ya go batšofadi. Re gogotšetša bohlokwa bja ditswalano tše di akaretšago meloko, gotee le go ahlaahla ditaba tše di tswalanago le botšofadi tše di akaretšago rola modiro le kgetholo le botšofadi. Se se thuša barutwana go kwešišo mekgwa wa sehlopha se sengwe le se sengwe le mengwaga setšhabeng.
9. Pharologano ya Mafelo	Go fapafapana ga mafelo go emela batho le ditaba go tšwara mafelong a fapafapanego le ditikologong, bobedi bja mafelo a bophara le tikologong ya geno.	Barutwana ba akaretša dikagare tše di tšwago dikolong tše di fapafapanego tša lefase, tše di ahlaahlagogo ditaba tša lefase ka bophara le maemo a lefelong leo ao a lego bohlokwa go barutwana. Gape re na le mehlala ye e lekalekanego go tšwara mafelong a ditoropong le dinagamagaeng, re bontšha ditlotlo le mehola ya moswananoši ya tikologo ye nngwe le ye nngwe.
10. Pharologano ya go Tseba le go Ithuta	Se se bontšha ka go ahlaahla mekgwa ye fapafapanego ya go ithuta, kgoni le dipharologano tše di akaretšago go tseba, tše bjalogo ka go fapafapana ga ditshepedišo tša bjkoko.	Re amogetše go fapafapana ga tsebo le go ithuta ka go akaretša mekgwa ye fapafapanego ya go ruta yeo e kgotsofatšago mekgwa ye fapafapanego ya go ithuta. Mešomo e hlamilwe go kgotsofatša dinyakwa tše di fapafapanego tša go ithuta, go godiša tikologo ya go ithuta yeo e akaretšago bohle. Re okeditše gape le ditekolo tša pele ga go ithuta tše di akgofilego tše o ka di elago hloko.

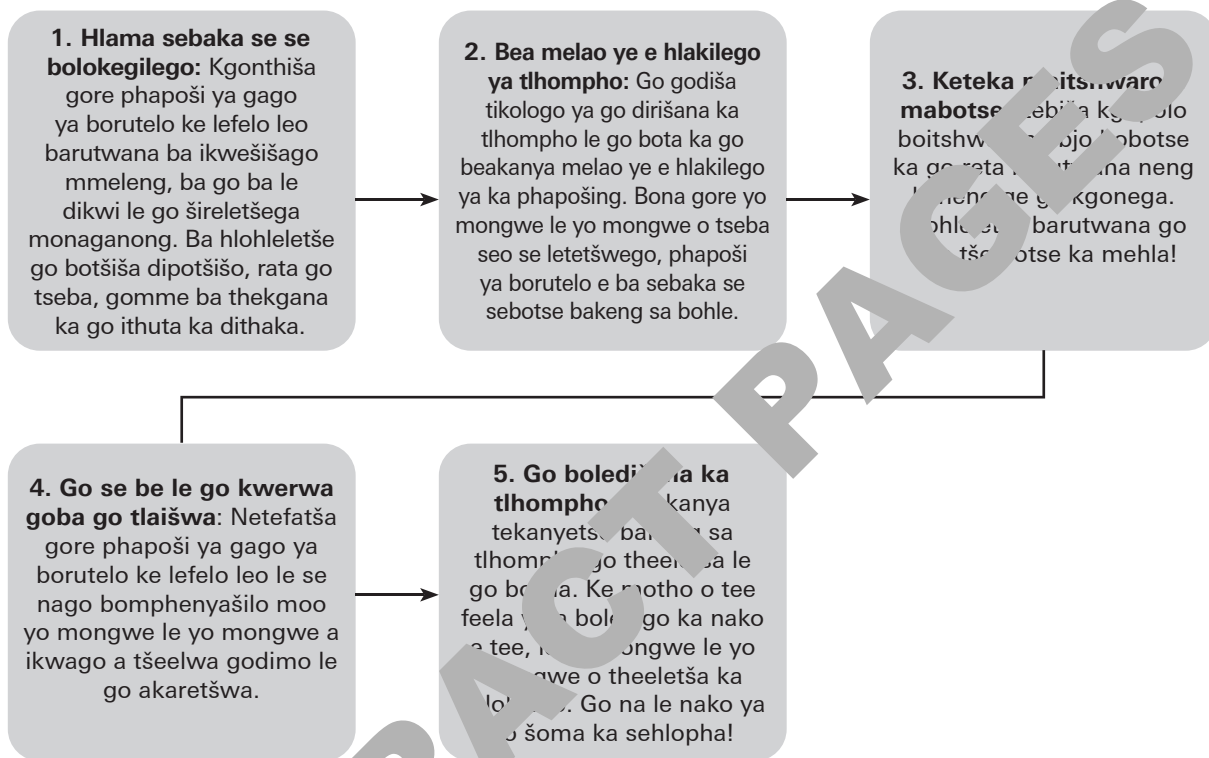
Go hloma phapoši ya go ithuta yeo e akaretšago bohle le yeo e nago le pharologano

Tlhahlamorutiši ye e hlamilwe go naganwa ka go akaretša, go fapafapana le tekatekano. E aba methopo yeo e go thekgago go hloleng tikologo ya go ithuta yeo e akaretšago le ditshepedišo go akaretša dihlopha tše 10 tša motheo tša go fapafapana go tšwara go Tafola ya 1 ka godimo.

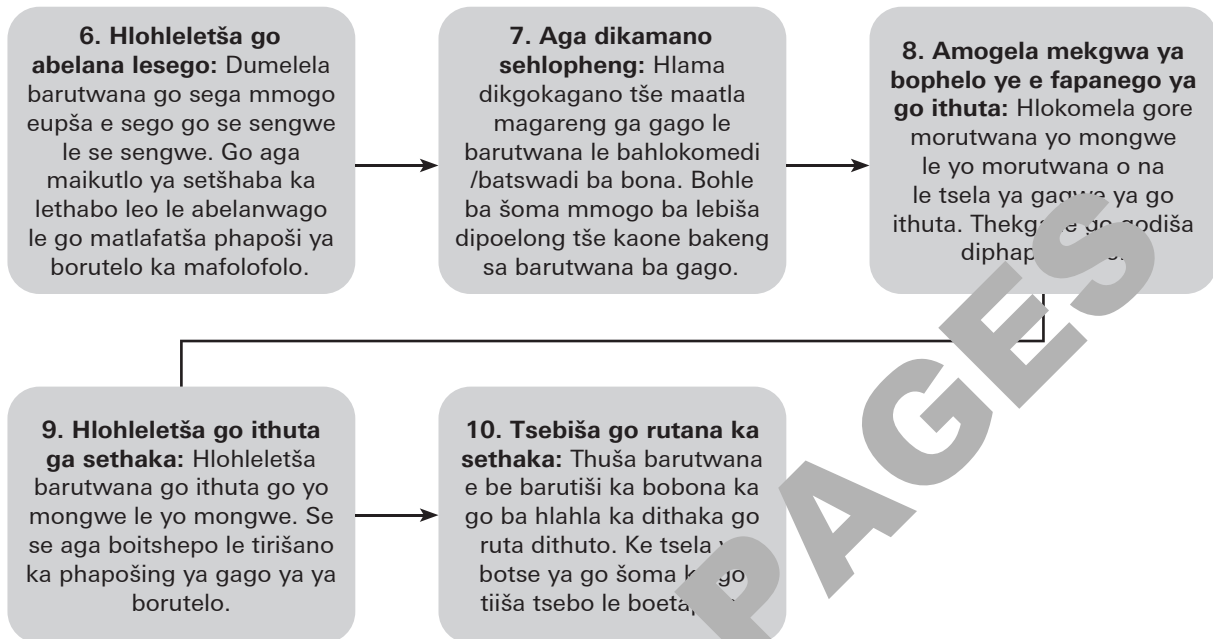
Pharologano ka phapošing ya borutelo

Bjalo ka morutiši, karolo ya gago ke go kgonthišetša gore phapoši ya gago ya go ithuta ke lefelo leo go ithuta, go sega le tlhompfo di kopanago go lona! Tše ke ditsela tše 10 tše o ka di dirišago go dira gore dilo di thabiše, di bolokege le go ba tše di kgahlišago go barutwana ba gago:

Maano a 1-5: Go aga tikologo ya ka phapošing ya borutelo yeo e nago le moya wa go amogela bohle

Maano a 6-10: Go godiša tirišano le go keteka pharologano ka phapošing ya go ithuta

Keteka go kgethega ga morutwana yo mongwe le yo mongwe

Go bohlokwa gore barutwana ba iponele ka bobona le maitemogelo a bona ao a fapafapanego a bontšhwa ka phapošing ya go ithuta. Se se tšhaya go bontšha go fapafapana ponagalong ya mmele, maleme, boitšebišo, ditšo, bodumedu bo, tšhekamelo ya tša thobalano (go akaretša le LGBTQ+), ngwaga le bokgoni bja go naga. E nako tša rena di na le baanegwa bao ba tšwago ditlogong tše di fapafapanego go bontšha dithuto tšeo a fapafapanego. Re kgetha ka kelohlolo diswantšho, mediro ya bokgabo le dikagari tšeo tšemo go batho bao ba fapafapanego, tikologo le ditherešo tšeo di bopago Afrika Borwa le ka tšona ga yona.

Re go hlohleletša go dira se se swanago ka phapošing ya gago ya go ithuta. Diriša go anega dikanegeto go bontšha dithuto tšeo di fapafapanego, go bontšha diswantšho tša mafelo a magaeng le a ditoropong, le go bontšha ka batho bao ba nago le bokgoni bjo bo fapafapanego bja mmele, bokgoni bja go tseba dilo le boitšebišo, go akaretša le LGBTQ+. Boledišanang ka ditumelo tšeo di fapafapanego, mengwaga le bong tšeo bo fapafapanego, gomme le hlahlobe maemo a fapafapanego a tša boiphedišo ao barutwana ba lena ba ka lebanago le ona. Iphe nako ya go ruta ka ditšwalano tša rena le dinaga tše dingwe le batho ba Afrika le lefase ka bophara. Ka go dira se, o thuša morutwana yo mongwe le yo mongwe go ikwa a lemogwa, a tšeelwa godimo, ebile e le karolo ya setšhaba se segolo sa lefase ka bophara.

Go ela hloko go beba sefahlego le tokelo

Ms. Adams o be a ruta thuto ka ditšo le ditlwaelo. Barutwana ba gagwe ba be ba etšwa ditlogong tše di fapafapanego, gomme o be a fagahletše go bona ka moo poledišano e bego e tla tšwela pele ka gona. Ge thuto e be e thoma, o ile a kgopela barutwana ba gagwe gore ba bolele setšo goba tumelo ya malapa a bobona.

Lebo, ngwanenyana wa boitshepo, o ile a bolela pele, a hlaloša ditlwaelo tša lapa la gabo nakong ya Keresemose. Barutwana ba bangwe ba mmalwa ba ile ba latela, ba ahlaahla matsatši a maikhutšo a swanago. Eupša ge e be e le nako ya Amina, o ile a dikadika. Lapa la Amina e be e le la Moseleme, gomme o ile a anega maitemogelo a gagwe a go keteka Eid. Ka nako ye e sa fedišego pele, Amina ba ile ba thoma go sebela ba bangwe gomme morutwana yo mongwe, a sa lemoge kgetšo ya gantši a gagwe, o ile a ngunanguna ka go re, “Ga se letšatši la maikhutšo la kgonthe”.

Ms. Adams ka pejana o ile a lemoga gore go na le ngangego ka phapošing. O be a anetše go dira sephetho se bohlokwa. Go hlokomologa seo se boletšwego go ka ba go ile gwa dira gore a be le go beba sefahlego ka ngwana yo, mola go bolela ka taba yeo go ile gwa mo fahlego ka sa go ruta ngwana yo thuto ye bohlokwa.

Ms. Adams o ile a emiša poledišano nakwana gomme a kgopela phapoši gore e gopodišiše. “Go bolela eng ge re hlokomologa ditumelo goba ditlwaelo tša motho yo nako ye? O be o tla ikwa bjang ge nkabe dikarolo di be di fetošitšwe, gomme letšatši la gago le kgethegilego le bitšwa gore ga se la kgonthe? Ka phapošing go ile gwa rena setu ge barutwana ba tšwela go nagana ka dikarabo tša bona.

Ke moka o ile a hlaloša bohlokwa bja go kwetša le go hlompha ditumelo tše di fapafapanego, a diriša maitemogelo a Amina e le thuto. Ms. Adams a se kgalema goba go leša barutwana dihlong eupša go tloga lehono o ba hlahlile ka poledišano gore ke ka lebaka la eng go le bohlokwa go hlompha ditšo ka moka, le ge e le gore ga di swane. Se bohlokwa se sa gopodišiša ka tsela yeo go beba sefahlego, ga kgale le ga gonabjale, go ka bopago go tšwela bona ka ba bangwe, gantši ka ntle le gore ba lemoge seo.

Dithuto go tšwa phapošing ya Mohumagadi Adams

Go tšea lehlakore le dikakanyo di ka tšwelela ntle le maikemišetšo.

Lentšu le lengwe le le lengwe le bohlokwa Mohumagadi Adams o ile a netefatša gore Lentšu la Amina le maitemogelo a gagwe di be di tšeelwa godimo ke phapoši ka moka. Ka go godiša se se akaretšago bohle poledišanong, o ile a gatelela gore setlogo sa motho yo mongwe le yo mongwe se lekanwe ke tlhompfo.

Hlohleletša go itekola Go e na le go fa dithero, Mohumagadi Adams o ile a laletša barutwana ba gagwe go nagana ka moo ba bego ba tla ikwa ge nkabe e le bona Amina. Se se ile sa thuša barutwana go kwešiša bohlokwa bja kwešišo le go itemoga ka ditiro tša bona.

Hlama sekgoba sa poledišano Ge go na le go tšea lehlakore goba kgethollo bjalo ka seo se dirigilego, ga go hole selo go homola. Go laetša phapano ka go boledišana go thuša barutwana kwešiša lebaka leo ka lona mantšu a itšego goba ditiro di ka ba kotsi. Efa barutwana didirišwa go hlohla maikutlo a go se amogelege.

Go ithuta ka ditlhotlo Go se iketle e ka ba mo go matla morutiši. Mohumagadi Adams o šomišetše a motsotso wo boima go hlohleletša barutwana ba gagwe go šetša dikakanyo tša bona. Ka go dira bjalo o laeditše go phapošiborutelo ya gagwe lefelo la tsebo le boitemogo.

Go nagana ka ditshepedišo

Ditshepedišo di bopša ke dikarolo tša di fapafapanego tšeo di šomago mmogo go fihlelela selo se itšego. Ka phapošing ya gago ya bontšha ditshepedišo e ka ba ka moo barutwana ba latelago melao ka gona, ka moo ba ithutago go tšea gona ka gona goba ka moo ba bapalago le go abelana ka gona. Ditshepedišo gape di gona maitemogelo le ditšhabeng, moo batho ba thekgago le go šoma mmogo.

Go kwešiša ditshepedišo go thuša barutwana go bona ka moo dikarolo tše di fapafapanego, tše bjalo ka batho, mafelo le melao di kgokaganago le go dirišana. Se ke bokgoni bjo bohlokwa bja go aga go nagana ka tselo e e laetsago tilhaologanyo, gomme bokgoni bo ka thongwa e sa le ka pela ka go diriša maitemogelo tšeo tšona ka bobona.

Ka phapošing tša rena tša Sehlopha sa Motheo, re tšweletša kgopolo ya tshepedišo ka go bontšha maemo a bontšha fapafapanego, ditherešo tša leago le batho bao ba fapafapanego. Se se akaretša dikgopolo tše bjalo ka Ubuntu gomme se emela barutwana ba merafe ye fapafapanego, bong le dibopego tša lapa, se go fa tsela ya go tsebiša barutwana ka go nagana kudu ka tsela yeo e raraganego. Tše ke tše dingwe tša ditiro tše bonolo ya go thuša barutwana ba gago go nagana ka ditshepedišo:

Mekgwa ye mebotse

Ahlaahlang seo barutwana ba dumelago gore ke maitshwara a mabotse ya mafelong a go swana le sekolong, diphakeng goba gae. Bolelang ka moo ba ithutilego maitshwara ao le ditumelo tše ba nago le tšona.

Tikologo ya go phela

Dumelela barutwana go bolela ka bophelo bja polaseng kgahlanong le bja toropong. Ba botšiše gore ke ka lebaka la eng maitemogelo a a ka fapana (madulong a batho).

Ka moo re ithutag

Hlohleletša barutwana go nagana ka moo ba ka hwetšago tshedimošo, e ka ba go ba lapa, bagwera, dipuku, inthanete, goba sekolong. Ahlaahlang ka moo ba abelanago go ye e swanago (mekgwa ye tsebo le thuto).

Ditekolo

Tekolo e akaretša mekgwa ye fapafapanego ya go lekanya tšhepo le ye barutwana le kwešišo. Ditekolo tša ka mehla di go thuša go bona ka moo barutwana ba kwesetšego dikgopolo le go diriša bokgoni bja bona ka gona. Mo Sehlopheng sa Motheo, tekolo ya go tšwela pele e dumelela tlhokomelo ya go ya go ile ya tšwelopele ya morutwana le go šoma gabotse go ruta. Se se go dira gore o kgone go hlahloba mekgwa ya gago ya go ruta le kgolo ya morutwana, se se go thuša go dira diphetho tše di theilwego tsepong tša thuto ya letšatši le letšatši.

Tekolo ya go ithuta e kopantšwe ka tsela ye e tšhepedišong ya gago ya go ruta, moo mekgwa ye thabišago, ye kgahlišago le ye thekgo e tšhaleletšago go hlohleletšago go kgatha tema ka mafolofolo ga barutwana. Go thuša go lemoga mekgwa ye barutwana ba nyakago thekgo e oketšegilego gona le go hlahla thuto ya gago go fihlela ka nyakago tša bona. Mešomo e swanetše go lekolwa ka tsela ye sa rulaganyetšwago nakong ya letšatši le letšatši.

Ela hloko nakong ya mediro Lebeleletša ka fao barutwana ba itshwalanyetšego mošomo e botšiša dipotšišo tše di hlahleletšago thelaga.

Mogorupa godimo, mogorupa fase Diriša se ka moraga ga thuto go bona ka pela kwešišo ya barutwana.

Dithekethe tša go tšwa Barutwana ba thala goba ba ngwala seo ba ithutilego sona mafelelong ya thuto yeo e swanetšego go bontšha kwešišo.

Nagana go abelana ka bobedi Barutwana ba nagana ka botee, ahlaahla le molekane, ba ithuta go abelana ka dihlopha le go šoma gotee.

Ditshwayotshwayo tša sethaka Barutwana ba abelana mošomo le barutwana-ka-bona le go fa dikakanyo tše di agago go gopodišiša ka mošomo wa bona.

Dijenale tša go ithuta Barutwana ba boloka dijenale go ngwala gore ke eng seo ba ithutilego sona, ba fa temogo ya bona mabapi le kgatelopele.

Mešongwana le dipapadi tša sehlopha Mešongwana ya go kgahliša le tirišano e go dumelela go hlokomela bokgoni ka nako ya nnete.

Go botšiša dipotšišo nakong ya dithuto Diriša dipotšišo tše di bulegilego go hlohleletša barutwana go hlaloša tsela yeo ba naganago ka yona le go bea mabaka.

Tekolo bjalo ka go ithuta e akaretša barutwana ba nagana ka tšwelopele ya bona, ba ba kgothaletša go rwala boikarabelo bja go ithuta ga bona. Ka go dira bjalo, ba lekola kwešišo ya bona ka noši, e lego seo se godišago go ithuta ka mo go tseneletšego le go ikwešiša.

K-W-L Tseba seo o ithutago sona ka ditšhate Barutwana ba tlatša eng ba a tseba, ba nyaka go tseba, le ka morago ga seo ba ithutilego sona go kgokagana pele le tsebo ya dikgopolo tše mpsha.

Go dira mmepe wa monagano Barutwana ba bopa mebepe ya monagano, ba oketša tsebo ye mpsha ya seo ba ithutilego sona go tšwela pele.

Go hlama dikgopolo Hlohla tsebo ya pele ya barutwana ka go hlama dikgopolo tše di amanago le hlogotaba ye mpsha.

Dithekethe tša go tšwa Barutwana ba hlaloša ka moo tshedimošo ye mpsha e kgokaganyago seo ba šetšego ba se tseba.

Go phethwa ga kanegelo Efa mathomo a kanegelo gomme o tlogele barutwana e fetša o diriša pele tsebo.

Ke eng seo se hlaelelago Hlagaša dikgopolo goba diswantšho ka go kgopela barutwana ba tlatše dikgoba ba šomiša seo ba šetšego ba se tseba.

Dikahlaahlo tša go šomišana Thoma dithuto ka go kgopela barutwana go tswalanya hloko ye mpsha le dipele tša nakatšhe e fetile go tseba.

Dijele tša go Barutwana ba tšaniša beke le beke mabapi le ka moo tshedimošo ye mpsha e ba kgokaganyago go seo ba šetšego ba se tseba.

Tshekaseko ya go ithuta e go fa bohlatse bja kago ya morutwana dinakong tše itšego, e go thuša go lekanya tšwelopele ka kakaretšo le go dira dithuto tše di theilwego tsebong mabapi le tšwelopele ya bona.

Meleko ya mafelelo a kotara Meleko ya semmušo ya go hlahloba tsebo ya diteng.

Matle ya Meleko ye mmepe go hlahloba kwešišo ka morago dithuto.

Mešomo ya go ngwalwa Mešomo ya go lekola kwešišo ka go ngwala.

Diprojeke Mešomo ya boithlamelo go bontšha tsebo.

Kelo ya go bapela Kelo ya bontšho go lekola go bapela ka thuto.

Mešongwana ya tiragatšo Go diriša tsebo maamong a kgonthe a bophelo.

Diphotefolio Kgoboketšo ya mošomo go latela tšwelopele go ya ka nako ya dithuto.

Ditlhagišo tša molomo Barutwana ba hlagaša kwešišo ya bona ka molomo.

Tokolo ye ya SEPHOLEKE e aba ditšhišinyo tša go lekola mešomo ya go ithuta Sehlopheng sa Motheo. Mošomo wo mongwe le wo mongwe o swanetše go bopša ke dikarolo tše mmalwa tše di bolelago ka dibopego tše di fapafapanego tša polelo.

Mešomo ya tekolo e ka amantšhwa le mošomo wo o phethwago ka go Mmetse le Mabokgoni a Bophelo.

Tekolo ye latelago ya mešomo ya go ithuta e a nyakega go ya ka kotara ye nngwe le ye nngwe.

Mphato	Thuto	Kotara ya 1	Kotara ya 2	Kotara ya 3	Kotara ya 4	Palomoka
1	LG	1	1	1	1	4
2	LG	1	1	1	1	4
3	LG	1	1	1	1	4

Mphato	Thuto	Kotara ya 1	Kotara ya 2	Kotara ya 3	Kotara ya 4	Palomoka
1	LT	1	1	1	1	4
2	LT	1	1	1	1	4
3	LT	1	2	1	1	4

Rubiriki ye e latelago ya ka morago ga puku e ka dirišwa bakeng sa go lekola go ithuta go bala gomme ya fetošwa ge go nyakega bakeng sa dibope tše dingwe tša go ruta Seisimane ka Sehlopheng sa Motheo.

Kelo ya Motheo

E sekaseka tsebo ya morutwana ya tšatši ka tšatši. Morutwana a ka fiwa mošomo wa phapodi goba wa gae. A ka botšišwa dipotlana bomolomo. A ka fiwa diatšheneme go eloge a ka bo o ka tšišweo a be...

Kelo ya samatifi
Kelo ya letsatši le letšatši morutiši a e dirago go tlohloba tšwelopele ya moithuti goba go ela ge e ka ba morutwana o na le ditlhohlo tše itšego.

Kelo ya samatifi
Kelo ya Semmušo ye e rulagantšwego gantši e dirwa mafelelong a kotara goba kgato ya go sekaseka tšwelopele ya morutwana ka kakaretšo ka go kreiti ye a lego ka go yona.

Kelo ya tlhahlobo

E thuša go lemoga bokgoni bja morutwana goba mafokodi a gagwe leetong la go ithuta. Ka gona morutiši a ka kgona go thuša morutwana gore a fihlelele katlego.

Tekolo ya go bala ka Sehlopheng sa Motheo

Tseba Lily, morutwana yo bohlole le yo a ratago go tseba wa Mphato wa 3 yo a ratago go tla sekolong. Le ge go le bjalo, go sa šetšwe phišego ya gagwe, o lebeletšana le ditlhotlo mo e nyakilego go ba thutong ye nngwe le ye nngwe. Nakong ya dithuto tša maleme, Lily gantši o kgopela go ya ntlwaneng ya boithomelo, a boifa gore morutiši wa gagwe o tla mmitša gore a balele phapoši godimo. Ka dipalo, o thatafalelwa ke go rarolla mathata a mantšu, a hwetša go le thata go a latela. Ka go Coding le Dikhoutu le Robotiki, ga a kgone go latela ditaelo tše di ngwadilwego tša mešomo, gomme ka go Mabokgoni a Bophelo, o lahlegelwa ke tshedimošo ye bohlokwa ka gobane ga a kgone go bala mongwalo wa pukwana ya mošomo. Go se go ye kae go ba molaleng go barutiši ba gagwe gore bothata bja kgonthe ga se dithuto ka botšona, eupša ke bothata bja Lily bja go bala ka thelelo. Lily a na bokgoni bjo bobotse bja go bala, o thatafalelwa ke go kwešiša dipotšišo, go latela ditaelo le go tšopa tshedimošo ye mpsha dithutong tša gagwe ka moka.

Ge eba o nagana ka barutwana ba gago, o tla bona gore Lily ga se yena a nnoši. Bana ba bantši ba banyenyane bao ba ithutago ka phapošing ya gago le bona ba ka ba ba thatafalelwa ke go bala ka tekanyo yeo e letetšwego bakeng sa mengwaga ya bona. Barutwana ba, go swana le Lily, ba lebeletšana le mathata dithutong tše di fapafapanego, e sego ka gobane ba se na kgahlego goba bokgoni, eupša ka gobane ga se ba hlwa ba eba le mabokgoni a go bala ao a nyakegago gore ba tšee karolo ka botlalo mošomong wa bona. Tlhohlo ye e tlwaelegilego e gatelela bohlokwa bja go etiša pele tlhabollo ya go bala Sehlopheng sa Motheo, go netefatša gore morutwana yo mongwe le yo mongwe o hwetša thekgo yeo a e nyakago go atlega.

Mekgwa ya go ruta go bala

Mokgwa wo mongwe le wo mongwe o fapafapanego wa go ruta go bala o gatelela sebopego se itšego sa tšhepedišo ya go bala. Mekgwa ye meraro ye megolo ke ye latelago:

- Mokgwa wa go hlatholla
- Mokgwa wa go lebelela le go bolela
- Mokgwa wa polelo ka moka.

Mekgwa ye ka moka e na le nepo ye swanago: go tšweletša babadi bao ba ikemetšego bao ba kwešišago seo ba se balago le go diriša mekgwa ye fapafapanego go kwešiša mantšu ao ba sa a tlwaetšego.

Mokgwa wa go hlatholla

Go hlatholla go bolela go tseba ka moo medumo ya ditlhaka (difonime) e emelwago go go tseba ke ditlhaka, ke moka o diriše tsebo ye go bala mantšu le dipolelo ka mo go nepa tšego le tšhelelo. Se ke bokgoni bjo bohlokwa bjoo barutwana ba swanetšego go bo rutwa ka Sehlokoeng sa Motheo ka gobane bo thekga tlhabollo ya polelo le tsebo ya go bala le go ngwala. Dikarata tša go fapafapanego se swanetše go dirišwa e le sedirišwa sa thekgo go ruta barutwana go hlatholla mantšu medumo.

Mokgwa wa go lebelela le go bolela

Mokgwa wa go lebelela le go bolela o gatelela go tseba mantšu mokgwa wo o hwetša leina la wona go seo barutwana ba se dirago: lebelela lentšu (leo gantši le ngwalewego karateng ya go ngwalela), theletša morutiši ge a le bala gomme o le bolele ka tlhaboša e le lentšu le le feletšego.

Palo ye e lekangeditšwego ya mantšu e a tšena ka nako e tee. Barutwana ba itlwaetša mantšu go fihlela ba kgona go a lemoga le go a bolela gabonolo. Ge mantšu a šetše e le karolo ya tlotlontšu ya go bona ya barutwana, ba itlwaetša go a bala ka gare ga tšhepedišo tše di Hlophilwego tšeo di nago le mantšu ao ba šetšego ba ithutile wona. Mokgwa wa go lebelela le go bolela gantši o dirišwa e le karolo ya lenaneo la go bala go oketša tlotlontšu ya go bona ya barutwana (mantšu ao ba a tlwaetšego ao ba ka a balago gabonolo).

Mokgwa wa go diriša polelo ka moka

Mokgwa wa go diriša polelo ka moka o gatelela go kwešiša le go hlaloša seo se bolelwago ke mantšu ao a ngwadilwego. Mokgwa wo o diriša mangwalo ao a fetišago tshedimošo le/goba a anegago kanegelo. Re ka tšea mohlaka tša mathomo tše bonolo tša go bala di šoma bjalo ka mengwalo ya kgonthe.

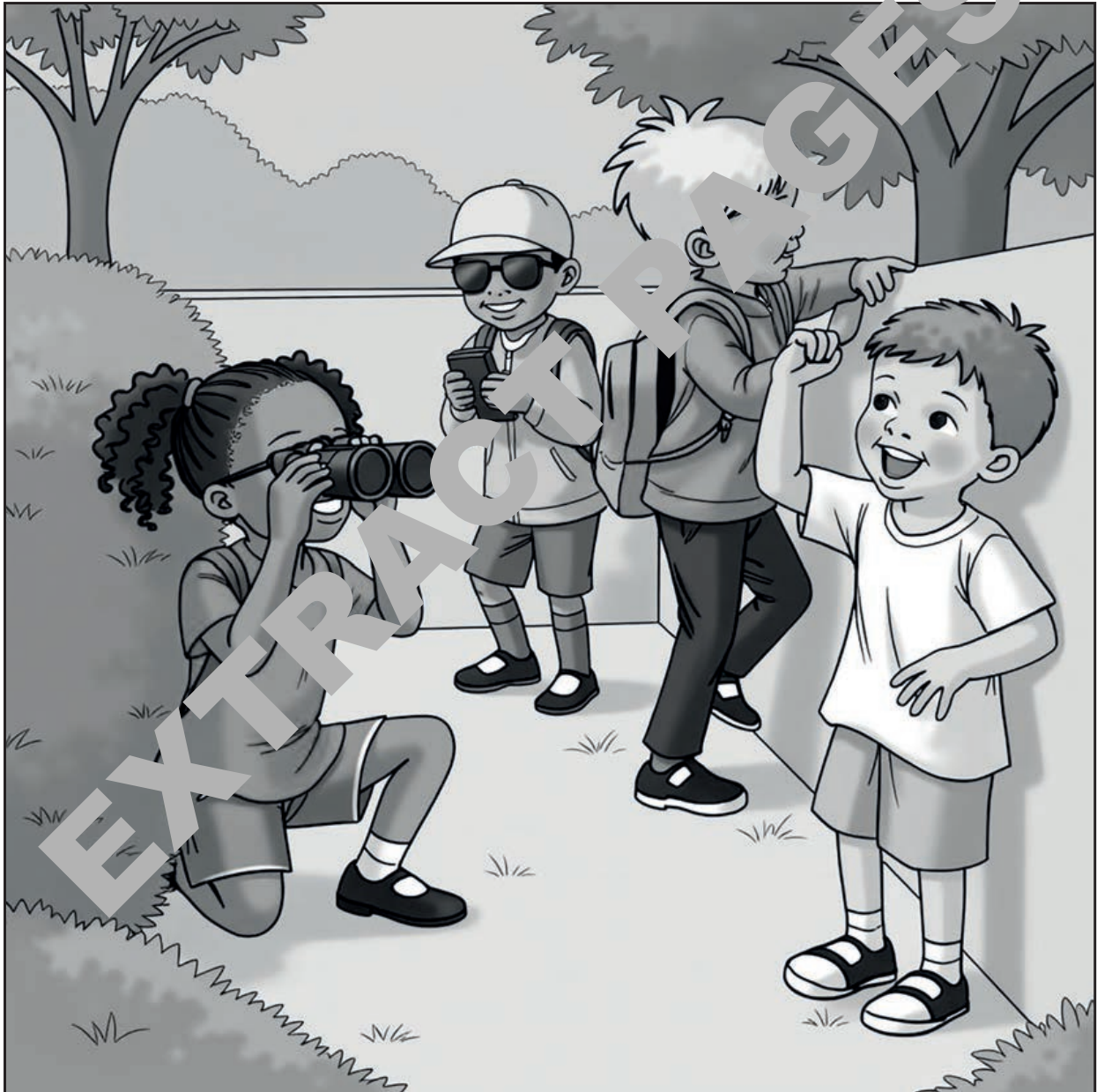
Barutwana ba ithuta mekgwa ya go hlaloša seo se bolelwago ke mantšu ao a lego letlakaleng. Mekgwa ye e akaretša go lebelela seswantšho go thuša motho go nagana ka lentšu leo a sa le tsebege le go diriša taba e dikologilego le sebopego sa polelo go bona ge eba kgopolo yeo e a kwagala. Mekgwa ye mengwe e akaretša go ithuta ka medumo ye tsentsšwego, go tšweletša tlotlontšu ya go bona ka dikarata tša go ngwalela, le go bala le go diriša mantšu ao a swanago maamong a fapafapanego.

Go botšiša dipotšišo tša go kwešiša go leka ge eba barutwana ba kwešišitše seo ba se kwelego le go se bala.

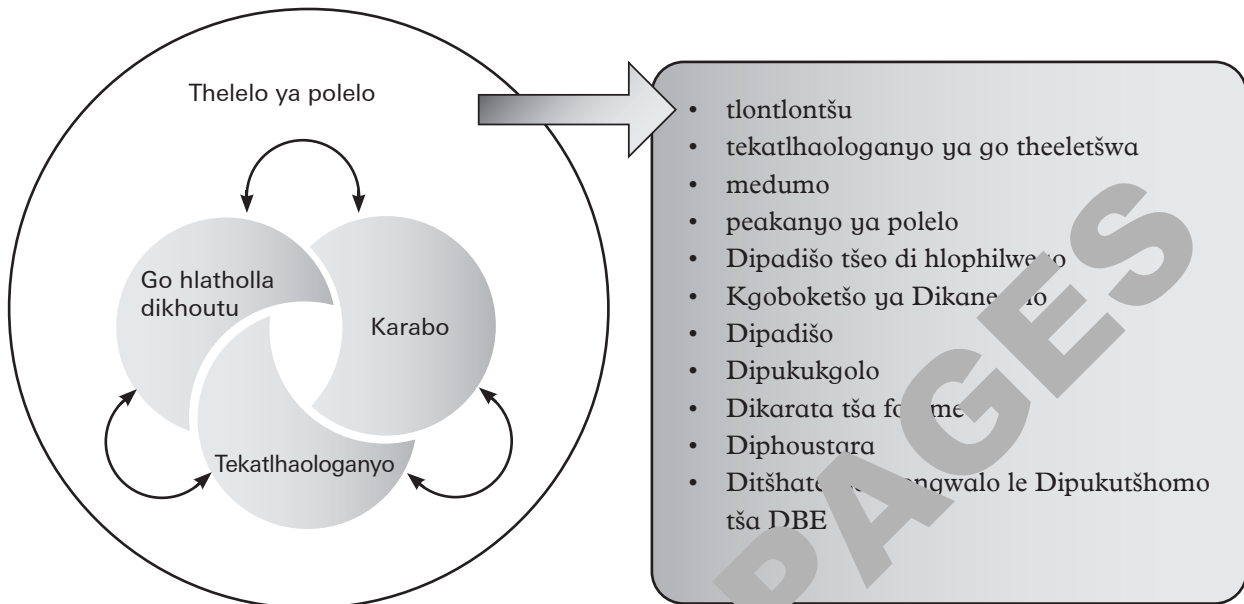
Go phethagatša Tlhabollo ya Polelo le Mešomo ya Medumo ka go Sehlopha sa Motheo

1. Tlhabollo ya polelo

Mošomo wa go kgatha tema wa go swana le **papadi ya “I Spy”** ke wo mobotse kudu bakeng sa go hlabolla mabokgoni a polelo bakeng sa barutwana ka Sehlopheng sa Motheo. E ba thuša go aga ditswalano magareng ga dilo tšeo di ba dikologilego ge ba dutše ba itlwaetša bokgoni bjo bohlokwa bja go ngwala le go hlaloša. Barutwana ba šielana ka go hlaola dilo, go di hlaloša le go feletša ka go peleta lentšu, e lego seo se dirago gore e be tsela ye thabišago le ya poledišano ya go matlafatša tlhabollo ya polelo.

Tlhabollo ya polelo ka Sehlopheng sa Motheo e na le mešomo ya go Theeletša, go Bolela, go Bala le go Ngwala. Seswantšho se se latelago se bontšha ka moo dikarolo ka moka tše di fapafapanego tša go bala di tswalanago ka gona gomme di ka kopanywa go aba bokgoni bja tlhabollo ya leleme.

Go hlatholla

Go hlatholla ke bokgoni bja go fetolela lentšung le go tloga go seo se gatišitšwego go ya go seo se bolelwago ka go diriša tsebo ya pele ya dika tša modumo (tlhahla) tšeo di sepedišanago le lona. Go hlatholla ke karolo ye bohlokwa ya go ithuta go bala. Seswantšho se se thekga go hlatholla ka ditlabakelo tšeo di ka dirišwago bakeng sa go abelana le go bala ka go ikemela, gotee le Padišo, dikarata tša krafeme le dikarata tša go bala.

Kwešišo le phetolo

Barutwana ba Sehlopheng sa Motheo ba swanetše go hlohleletšwa ka tlhabollo ya bona ya polelo ka go diriša mešomo yeo e tloga gore ba kwešiše le go hlohleletša phetolo. Se se thuša go hlatholla bokgoni bja go nagana ka balela ya go swaya diphoso le go rarolla mathata gotee le go lokišetša barutwana go lebeletšana le go bala tša go bala mongwalo wo raraganego kudu. Dipotšišo di swanetše go botšišwa nakong ya go bala. Dipuku tše Dikgolo, Kgoboketšo ya Dingwalwa le Padišo. Dikarata le diphoustara di ka dirišwa bakeng sa go kwešiša le go arabela mehuta ya mešomo.

Go theeletša polelo yeo e dirišwago ka mo go atlegago go bohlokwa. E fa barutwana mohlala wa go hlwekiša le go kaonefatša polelo ya bona le kwagatšo ya bona ya mantšu. E ba ruta go nagana le go diriša tshedimošo ge ba theeditše mola ba dutše ba tšweletša dikgopolo tša bona ka noši. Thutong ye go na le dibaka tša go anega goba go bala dikanegelo gomme o kgothaletšwa go diriša tše dingwe tša didirišwa tša gago ka noši neng le neng ge o nagana gore go a swanela. Go balela barutwana dikanegelo gomme ka morago wa ba botšiša dipotšišo mabapi le seo ba sa tšwago go se kwa go thuša go hlahloba bokgoni bja go kwešiša. Gape go matlafatša bokgoni bja go dula o sa šikinyege le go lebiša kgopolo lentšung leo le bolelwago.

Mešomo ya go bolela e a gatelelwa thutong ye. Di dumelela barutwana go nyakišiša le go bontšha dikgopolo, dipono le dikgopolo ka boitshepo le ka go tia. Di ba abela dibaka tša go nagana, go hlahloba, go lokiša le go ahlaahla ditaba ka tsela e nago le tlaaloganyo le go hlompha dipono tša batho ba bangwe ka ntle le go dumelelana le tšona. Mešomo e swanetše go šomišwa go thuša barutwana go hlabolla polelo ye kopana, go kaonafatša kwano le go ba le kwešišo, go itlwaetša go beela ba bangwe ka thoko le go rerišana le ba bangwe, ka go realo ba hlabolla mabokgoni ao a ba kgontšhago go šoma ka katlego ka morago lefaseng la mošomo. Dikarata tša go ngwalela le dikarata tša krafeme di ka dirišwa e le didirišwa tša go thoma mešomo ye bonolo ya go bolela.

Go bala ke sedirišwa sa bohlokwa sa go ithuta le tsela yeo ka yona go ka fihlelelwago le bala mabollo ya bophelo ka moka. Mmadi yo a nago le bokgoni a ka kgona go hwetša tshedimošwa e bala gape, a e lokiša le go naganišiša ka yona ka gobane e gatišitšwe. Go bohlokwa gore o kgontšhe barutwana go rata go bala. Go diriša moela wa medumo thutong go thuša go godiša bokgoni bja go bala.

Go tlaletša bokgoning bja go bala ke bokgoni bjo bohlokwa bja go kwešiša. Bja ka mothuši, o swanetše go hlahla barutwana go hwetša seo se bolelwago go tšwa tmaneng tša kgontšhe go tšwela pele go tloga go kwešišeng dipotšišo tša mohuta wa mantšu go ya tšwela tšeng kwešišo ya go tselela ka dipotšišo tša tshekaseko, tša tekolo le tša go hlama le ka go akaretša le go kopanya didirišwa.

Mešomo ya go ngwala e fiwa go thuša barutwana go bolela tšona ka dikgopolo ka go anega, go hlama, go ngangišana le go hlaloša, gammogo le ka go bega, go akaretša le go anega gape ditiragalo goba maitemogelo. Go na le bokgoni bjo bogolo bjo go ngwala bjo bo ka tšweletšwago. Bokgoni bja go ngwala dintlha, lelokelelo, ditaelo le go ngwala mo ngwala a segwera goba a semmušo a mehuta e fapafapanego le bjona ke bja bohlokwa. Bokgoni bjo bjalo bo a godišwa le go phatlalatšwa *Thutong ya Step In English*. Di matlafatšwa ka go diriša polelo le popopolelo ka go diriša madiri, maina, mahlaodi, makopanyi le tše dingwe go kaonafatša polelo le akaretšo. Bjalo ka morutiši o swanetše go ikwa o lokologile go oketša ka mohuta wa go tšwela woo o naganago gore o nyaka go gatelelwa ka nako ye itšego bakeng sa go swanela dinyakana tša phapoši ya gago. Ditšhate tša mongwalo di ka dirišwa e le sedirišwa sa go thuša barutwana go itlwaetša go bopa ditlhaka ka mo go nepagetšego.

Methopo ya tlhlabollo ya polelo

Mananeo a go ithuta a **PHOLEKE** a bolela gore mabokgoni ao a latelago a swanetše go hlabollwa go go rutwa boledi Leleme la Gae le Lelemetlaleletšo la Seisimane: go theeletša le go bolela, go bala le medumo, go tšwela mongwalo le gore go swanetše go ba le bonnyane bja direrwa tše hlano tšeo di dirišwa go mphatong wo mongwe le wo mongwe.

Mohlwašeno o akaretša mabokgoni a le direrwa tše hlano lenaneong la tšona ka go diriša dikarolo tše di latelago tše di tshelago:

Dipadišo tša Motheo: Dipadišo tša Motheo di akaretša medumo ka moka ya mantšu ya mphato gomme di fa mešomo le mešongwana yeo e agago tlotlontšu le go fa dibaka tša go itlwaetša go ngwala le go bolela. Dipadišo tša Motheo di ka balwa, di latelana go akaretša mantšu ao a dumelelanago le ditlhaka le medumo yeo e sepedišanago le tšona tšeo di rutwago. Go na le Padišo e tee ya Motheo ka mphatong, yeo e akaretšago dikanegele le ditlabakelo tša kotara ye nngwe le ye nngwe.

- Mabokgoni a go kwešiša a bjalo ka go bona, go nagana, go hlahloba le go dira dikgokagano, bjalobjalo.

Fonime /dika tša mongwalo: Fonime /dika tša mongwalo ke thušo ya go ruta ya ponagalo yeo e šomišwago ka go Sehlopha sa Motheo go thuša barutwana go kwešiša kamano magareng ga medumo (phonemes) le dipontšho tša bona tša go ngwalwa (graphemes). Sehlopha sa se na le mokgobo wa go phuthwa wo o bontšhago sehlopha sa medumo le di-grapheme tša yona ka tsela e kgahlišago. Ka mohlala, e ka bontšha tlhaka ya “b” yeo e nago le modumo wa /b/le seswantšho sa selo se sengwe seo se thomago ka modumo woo, go swana le “bala”. Se se thuša barutwana go dira dikgokagano magareng ga polelo yeo e bolelwago le yeo e ngwadilwego gomme se thuša go hlabolla go bala le go ngwala. Seroto se swanetše go bontšha gabotse ka phapošing ya go ithuta bakeng sa go dirišwa ga sona ga bonolo le go dirišana le sona gantsi. Go tšhama le dikarata tše 25 ka kotara le dikarata tše 100 ka mphatong go thuša ka medumo.

Diphoustara: diphoustara ke thušo ye holago go barutiši. Go na le diphousetara tše 8 tše mphato wo mongwe le wo mongwe tšeo di ka dirišwago:

- bjalo ka mothopo wa go theeletša le go bolela go thekga go ithuta le go ruta
- bakeng sa poledišano ya sehlopha ya ditaba tše di fapafapanego
- go hlaola le go ahlaahla batho, diphoofolo le dilo
- bakeng sa poledišano ya sehlopha ya maemo a itšego
- go bolelela pele seo se tlogo go direga ka morago.

Ditšhate tša mongwalo: Ditšhate tša mongwalo ke didirišwa tše di bonwago tšeo di hlametšwego go thekga tlhabollo ya mabokgoni a go ngwala ga barutwana. Di fa tšhupetšo ye kwagalago le ye rulagantšwego bakeng sa go bopa ditlhaka tše dipalo le tše dinyenyane le dipalo ka mo go nepagetšego. Sehlopha sa se na le ditšhate tše tša mongwalo tšeo di sa sepedišanego le leleme le le itšego ka mphato.

Dikarata tša go Ngwalela: Sehlopha sa se na le dikarata tše 200, gomme ke tša go thuša barutiši go:

- tšweletša mantšu a mafsa
- Bontšha ka moo lentšu le bolelwago ka gona
- Tšweletša poledišano ya magareng ga tše difsa
- Bapala dipapadi tšego go gona ka dikarata tše fetago e tee.

Methodo ye magwe: Dipuku tša Mošomo tša DBE Rainbow di ka kopanywa gabotse le dikarolo ka moka tšeo tšeo tšeo go kaonafatša go ithuta. Ka mohlala, morutiši a ka diriša dipuku tša mošomo tša Rainbow le mošomo wa go latela morago ga go bala padišo go matlafatša tlotlontšu le dikgopolo tše bohlokwana ga go kopanya dikarolo tše dingwe le mešomoro ya Pukwana ya go Ithuta ya Rainbow, barutiši ba ka tšhama bitemogelo bja go ithuta bjo bo akaretšago le bjo bo kgahlišago bjo bo kgotsofatšago mekgwa e fapafapanego ya go ithuta le go godiša kwešišo ye tšeneletšego ya mabokgoni a polelo.

Go tseba ditlhaka le dipalo

Go lekola bokgoni bja barutwana bja go lemoga ditlhaka, dipalo le motswako, thoma ka mešomo ye bonolo bjalo ka go tsoma ditlhaka goba dipalo. Ka mohlala, barutwana ba ka kgona go **hwetša ditlhaka le dipalo** tšeo di utilwego seswantšhong goba modirong wa bokgabo. Mararane a go nyaka mantšu ao a di akaretšago diswantšho le ona a ka thuša. Ge barutwana ba thoma go ikholofela go lemoga ditlhaka le dipalo, oketša go raragana ga mešomo go swana le go hlaola le go phošolla diphošo tša dikapolelo goba

mantšu ao a phošagetšego mopeleto. Papadi ya “I Spy” e ka fetolelwa le go barutwana ba bagolo, moo ba peletago lentšu ka moka gomme ba fa tlhalošo goba ba le diriša polelong.

Mešongwana ya medumo

Mešomo ya tša medumo e thuša barutwana go kwešiša tswalano magareng ga ditlhaka le medumo. Itlwaetše go bolela ditlhaka le mantšu o diriša didi tšeo tšeo di thabišago tše bjalo ka ditlhaka tše di kgaotšwego, dikarata tša go ngwalela le diphofofara. Mešongwana ya medumo e ka dirwa ka o tee ka o tee, ka bobedi goba ka dihlopha, go dira go e barutwana ba dule ba swaregile ka go ithuta mo go fapafapanego, papadi ya thuto.

Medumo ka dihlopha tša bone

Mošomo wo o eteletšwego pele ke dithaka o akaretša dihlopha tša barutwana ba bararo goba ba bane. Sehlopha se sengwe le se sengwe se na le dikarata tšeo di nago le mantšu. Yo mongwe wa barutwana o swara karata, gomme yo mongwe o bolela dithaka tša lentšu leo ka go hlaboša. Ke moka maloko a mangwe a sehlopha a ngwala lentšu leo dipukung tša wona tša mošomo. Se se kgothaletša bobedi go bala le go ngwala mola o šoma ka tirišano.

Go Hlakahlakanya Dithaka

Mošomong wo wa go hlahlwa ke morutišiši go dithaka, barutwana ba diriša dithaka tše di ripilwego goba dibopego go bopa medumo ye itšego. Ke go hlala, go tšweletša modumo wa “oo,” barutwana ba kopanya dithaka tše bjalo ka ‘o’ tše pedi ‘u’ go bopa ‘oo’. Ka morago ga go bopa modumo, di ka peleta mantšu a bjalo ka “sedirišwa”, “letamo”, “boko tano” le “lerato” di diriša modumo o swanago. Bakeng sa go dira dilo ka tsela ya go hlama, barutwana ba kopanya sebo sa se ngwadilego, ba kopanya medumo le bokgabo.

Mehuta ya mešomo ya go bala

Mešomo ya go bala e akaretša maano a mahlano:

1. Go lemoga kgatišo ya tikologo: kgothaletša barutwana go lemoga kgatišo yeo e ba dikologilego. Dikarata tša ditlhaka le diphoustara di swanetše go bontšhwa gomme barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go lemoga kgatišo yeo e ba dikologilego ka tikologong ya bona ya ka gae mohlala dipapatšo, diphoustara le dimakasine.
2. Go bala mo go abelanwago e swanetše go ba mošomo wa sehlopha ka moka ka go diriša Kgoboketšo ya Dingwalwa le Dipuku tše Dikgolo gotee le ditlabakelo le ge e le dife tše dingwe tše di swanetšego tše di tšwago go morutiši. Latela ditaelo tšeo di lego ka go Dipuku tše Dikgolo go kgothaletša barutwana go tšea karolo ka dikanegelelong le go araba dipotšišo tša go kwešiša dikanegele. Go araba dipotšišo tša go kwešiša go ka dirišwa e le karolo ya tlhahlobogee e sešwaga semmušo. Go na le mehola e mentši ya go bala mmogo. Tše di latelago ke tše bonolo ka khalo:
 - Barutwana ba kopana le polelo yeo e dirišwago ka dipukung. Se se bohlokwaga ke go ithuta Lelemetlaleletšo la Pele ka ge barutwana ba swanetše go kwa Seisimane se se dirišwa ka mokgwa wa tlhago gore ba kgone go hlabolla bokgoni bja bona bja go se dirišwa.
 - Go bala mmogo go godiša mabokgoni a barutwana a go bolelela Seisimane le tlotlontšu ya bona.
 - Ka go balelwa dikanegele, barutwana ba godiša tsebo ya bona ya go tšwaga dipuku le dikanegele di šomago ka gona. Ka mohlala, ba ithuta gore dipuku ka gona di tšwaga le dihlogo, ka mehla di balwa go tloga letlakaleng la ka go le letshadi pele, le go tloga go tšwaga go ya tlase letlakaleng le lengwe le le lengwe.
 - Ge o balela barutwana ba gago, o ba bontšha ka moo ba ka balago gabotse ka gona. Ka mohlala, o bontšha ka moo o ka balago ka gona ka go ntšha sa mafahleng le nako ya go khutša.

Puku ye e swanago ya go Bala Mmogo gobane setlabele seo se swanetšego go dirišwa le barutwana ka makga a mabedi e le gore ba itlwaetše tema.

Karolo ya 1

Seboka sa 1

- Tsebiša barutwana moka. Duma leleme la gae, ge eba go nyakega.
- Bolela ka leina la go tšwaga sešwantšho sa ka ntle ga puku.
- Balela barutwana ka kanegelo. Ge e ba go nyakega, fetolela ka leleme la bona la gae ka morago ga gore o bale Seisimane.
- Ge o dutše o bontšha ka morago ga go bala kanegelo, botšiša dipotšišo tšeo di kgothaletšago barutwana go tšea karolo kanegelong le go e kgokaganya le maphelo a bona. Ka mohlala: Zinzi o ya mabankeleng le mmagwe le tatagwe. Na o ya mabankeleng? Ke mang yo a yago mabankeleng le wena mabankeleng a ngwaga, go ka nyakega gore o botšiše dipotšišo tše ka leleme la gae la barutwana gomme le bona o ba dumelele go araba ka leleme la gae. Dumelela se eupša o tšwele pele o ba kgothaletša go diriša Seisimane gomme o diriše Seisimane ka mo go oketšegilego ge ngwaga o dutše o tšwela pele.

Karolo ya 2

- Bala kanegelo gape o diriša Seisimane feela
- Ge o dutše o dira se, hlahloba kwešišo ya barutwana ka go botšiša dipotšišo tše bonolo ka leleme la gabo bona. Ka mohlala: “O be a ipihlile kae?”

- Lebiša šedi ya barutwana mantšung a itšego ka gare ga sengwalwa, kudukudu ge e le gore ke mantšu ao a tšwelelago ka go Padišo ye latelago yeo barutwana ba tlogo go ithuta go e bala.
- Ge go kgonega, kgothaletša barutwana go bala dikarolo tša kanegelo le wena. Ditemana tše di boeletšwago di a thuša tabeng ye. Ka mohlala, “Ke tla goga moya, ke tla buša moya gomme ke tla phuhlamiša ntlo ya gago” go Dikolobe tše Tharo tše Nnyane.

3. Go bala ka sehlopha sa go hlahlwa ke modiro wa sehlopha se senyenyane moo morutiši a šomago le sehlopha se senyenyane seo se theeletšago go balela godimo ga sona. Go bala mo go hlahlwago ke sehlopha go swanetše go ba boemong bja tlase go feta seo se dirišwago go baleng ka go Arogana. Dipadišo tša Tekanyetšo di ka dirišwa bakeng sa se, ge ba dutše ba swanetše ka mantšu le medumo yeo e swanetšego go rutwa sehleleng se sengwe le se sengwe. Go lokišetša katlego ya go bala ga Sehlopha seo se hlahlwago:

- Aroganya barutwana ka dihlopha mathomong a sehla. (Go hwetša tshedimšo tšeo tšeo gilego mabapi le go aroganya barutwana ka dihlopha tša go bala bona letlakala la 25)
- Dula le barutwana bao ba lego sehlopheng seo se go dikologilego tafoleng go tlo ba bee lebatong ka go dikologa godimo ga mmeme goba mesamelo.
- Kgonthiša gore morutwana yo mongwe le yo mongwe o na le Padišo tša go na le Padišo magareng ga barutwana ba babedi.
- Dula setulong se se lego ka tlase e le gore o be kgauswi go bona i tlogo.
- Efa barutwana nako ya go botšiša le go araba dipotšišo tšeo mabapi le kanegelo.
- Go bala mo go hlahlwago ke sehlopha go swanetše go dirwa letšatši le lengwe le le lengwe gomme seboka se sengwe le se sengwe sa go bala se hlahlwago ke sehlopha se swanetše go tšea metsotso ye 15. O swanetše go šoma le sehlopha se seapapano letšatši le lengwe le le lengwe.
- Dihlopha tšeo di sa balego le wena di lebelela go bala ka Bobedi goba ka noši, goba mešomo ya go bala ka morago ga go bala e bjalo ka go tlatša matlakala a mošomo go tšwa dipukung tša mošomo tša DBE Rainbow. Morutiši a ka hlalosa go bala nako gomme a dira phetho ya gore ke modiro ofe wo a tlogo go o diriša go tšwa dipukung tša mošomo tša DBE gomme a di lokišetša pele ga ge phapoši ya gagwe ya GGP e thole.

4. Go bala ka dihlopha sa go abelana ba ka šoma mmogo ba diriša Dipadišo tša Tekanyetšo tšeo di dirišwago sehlopheng sa bona sa go bala seo se hlahlwago le go diriša dikarata tša go bala. Go itokišetše go bala ka dihlopha:

- Mathomong a Koo ya 1, hlalošetša barutwana seo o nyakago gore ba se dire nakong ya mananeo go bala ka bobedi. Go ka nyakega gore o boeletše se ka makga a mmalwa go fihlela barutwana ba tlwaelane le seo se letetšwego go bona nakong ya mananeo a go bala ka dihlopha.
- Borona bja nako, bea barutwana ka dihlopha tše pedi eupša ka dinako tše dingwe dumelela barutwana go ikgethela balekane ba bona.
- Balekane bao ba nago le bokgoni bjo bo fapafapanego ba šoma gabotse ka gobane babadi ba maatla ba ka thuša babadi ba fokolago. Bobedi bjo bo nago le bokgoni bjo bo swanago le bjona bo šoma gabotse bakeng sa babadi ba maatla ka gobane ba ka thušana.
- O se ke wa kopanya babadi ba babedi bao ba fokolago gotee.
- Kgonthiša gore barutwana ba dutše ba bapelane ge ba bala. Ba ka abelana puku, goba bobedi bja bona ba na le khopi ya puku ye swanago.

5. **Go bala ka noši:** barutwana ba ka diriša Dipadišo tša Tekanyetšo le didirišwa tše dingwe tša go bala bakeng sa go ipshina ga bona.

Go itokišeletša go bala ka katlego ka noši

- Hlama lefelo le le kgethegilego ka phapošing ya gago ya go ithuta moo barutwana ba ka ipshinago ka go bala dipuku ba nnoši.
- Kgonthiša gore o na le dipuku tša dikanegelo le dipuku tša tshedimošo tšeo di ipiletšago go barutwana gore ba di kgethe.
- Bea dipuku moo barutwana ba ka di fihlelelago gabonolo dišelefong tša fase goba ka mapokising.
- Hlohleletša barutwana go bala ge ba feditše mošomo wa bona wa ka phapošing.

Thekgo yeo e katološitšwego

O ka hwetša dikgopolo tše dintši bakeng sa maleme, mopeleto, go ngwala le mešomo ya medumo Inthaneteng goba barutišing ba bangwe. Bao ba šomago mafelong a swanago ba ka ba anago ya gore ke methopo efe yeo e šomago kudu le ditlhotlo le ge e le dife tše di tlawagile tšeo barutwana ba ka lebanago le tšona. Go diriša mediro ye ya go kgahlša le ya go boledišana goba thuša go aga motheo o tiilego wa go tseba go bala le go ngwala go barutwana ba nnoši.

Mešomo ya go hlaola

Mešomo ya go fapantšha e fa thekgo go barutwana bao ba boledišago thušo le mošomo o oketšegilego go barutwana bao ba kgonago kudu. Gape go na le mešomo yeo e filwego ka dipukung tša mošomo tša DBE ka bobedi bakeng sa mephato ka moka.

Mošomo wa go lokiša

Mošomo wa go lokiša bakeng sa Leleme la Leme le Leleme la Tlaleletšo la Seisimane mo Sehlopheng sa Motheo e swanetše go ba wo o goketšago, go boledišana le go ba wo o hlametšwego go rarolla mafelo a itšego moo barutwana ba ka ba tšaba katana. Tše ke tše dingwe tša ditšhišinyo:

- Medumo le go lemoga mantšu: Diriša dikarata tša go ngwalela, diphoustara le diswantšho tšeo di nago le mantšu ao a tlawagile go le tšekgwa ya dipolelo. Hlama leboto la mantšu ka phapošing ya go ithuta moo barutwana ba boledišago mantšu a mafsa ao ba a ithutago.
- Dipapadi tša medumo: Bape dipapadi tšeo di lebišago tlhokomelo go medumo ya ditlhaka, tše bjalo ka “I Spy” go tšaba go le medumo goba dipapadi tša mantšu ao a nago le morethetho.
- Go aga tlotlontšu: Diriša dikuntšu tše bonolo tša diswantšho tše di nago le diswantšho le maswao. Kgothaletša barutwana go itirela mantšu a bona ka go a thala le go a swaya.
- Go anaga dikanegelo le go di boeletša: Diriša Dipuku tše Dikgolo go bala dikanegelo ka go hlaboša gomme o dire gore barutwana ba di boeletše ka mantšu a bona. Se se thuša go kwešišeng le go diriša tlotlontšu.
- Kwešišo go bala: diriša mananeo a go bala ao a hlahlwago go šoma ka dihlopheng tše dingenyane le go bala dipadišo tšeo di lekotšwego gotee. Botšiša dipotšišo mabapi le temana go kgonthišetša kwešišo le go kgothaletša poledišano.
- Thulaganyo ya kanegelo: efa diswantšho goba mafoko go tšwa kanegelong gomme o dire gore barutwana ba di beakanye ka tatelano e nepagetšego go tliša kwešišo.
- Bokgoni bja go ngwala: Efa batho bao ba ithutago go ngwala mafoko dilo tšeo ba ka di dirišago go thoma mafoko. Ka mohlala, “Ke bona ___” goba “Phoofolo yeo ke e ratago kudu ke ___”.
- Bontšha le go anega: Eba le dinako tša ka mehla tša go bontšha le go anega moo barutwana ba ka tlišago dilo le go di hlaloša. Mokgwa wo o thuša motheo gore a be le tlotlontšu le go bopa mafoko.

- Go bapala karolo: Akaretša barutwana mešomong ya go bapala karolo moo ba ka itlwaetšago go bolela le go theeletša maemong a fapafapanego.
- Dipapadi tša go peleta: Diriša dipapadi tše bjalo ka “Hangman” goba “Spelling Bee” go dira gore go itlwaetša go peleta e be mo go thabišago. Akaretša mantšu ao ba sa tšwago go ithuta ona.
- Go itlwaetša go bopa ditlhaka: Efa matlakala a go itlwaetša bakeng sa barutwana gore ba latele le go ngwala ditlhaka le mantšu a bonolo bakeng sa go kaonefatša mabokgoni a bona a mongwalo wa seatla.
- Mediro ya go theetša: Bapalang dipapadi tša go theeletša moo barutwana ba latelago ditaelo tša molomo goba ba theeletšago dikanegelo tše kopana gomme ba araba dipotšišo ka tšona.
- Dipapadi tša go laola: Diriša dipapadi tšeo di akaretšago go latela ditaelo, tše bjalo ka “Simon o re, ” go kaonefatša mabokgoni a go theeletša le go kwešiša.
- Dikarolo tša go bala ka noši: rulaganyetša dikarolo tša go bala ka noši tšeo di akaretšago lebiša tlhokomelo go ditlhotlo tše itšego tšeo morutwana a ka bago le tšona.
- Matlakala a mošomo: Hlama matlakala a mošomo a motho ka o tee ka o tšona e lebišitšwego go mafelo ao morutwana a nyakago go itlwaetša ka mo go oketšegilego.
- Di-App le Dipapadi tša Thuto: Diriša di-app le dipapadi tša thuto tšeo di akaretšago mengwaga ya bana tšeo di lebišago tlhokomelo go mabokgoni a go bolela Seisimane.

Mediro ya go katološa

Mošomo wa katološo wa Sepedi Leleme la Gae le Lelemetla tšeo la Seisimane mo Sehlopheng sa Motheo o swanetše go ikemišetša go godiša kwešišo ya barutwana le go katološa mabokgoni a bona mola ka go le lengwe go swarwa ga mešomo go tšweletšwe le go ba maleba go mengwaga ya bona. Tše ke tše dingwe tša dikgopolo tša mediro ya go katološa:

- Dihlophantšu: Tšweletša dihlophantšu (mohlala, -at, -an) gomme o dire gore barutwana ba tšweletše le go ngwala mantšu a mafsa ka gare ga sehlōphantšu se sengwe le se sengwe.
- Diphazele tša go peleta: Hlama diphazele tša go raraganya mantšu goba tša go nyakišiša mantšu tšeo di lebišago tlhokomelo mekwaleni ya raraganego ya go peleta goba tlotlontšu.
- Mananeo a tlotlontšu ya dihlogo: Tšweletša tlotlontšu ya dihlogo yeo e tswalanago le dihlogo tšeo di kgahlišago (mohlala, diphefelo, dijo, dihla). Dira gore barutwana ba diriše mantšu a mafokong goba dikanegelong tše kopana.
- Dipuku tša tlotlontšu: Kgothaleletša barutwana go boloka puku ya tlotlontšu moo ba ngwalago mantšu a mafsa, se se bolelago le go a diriša mafokong.
- Go hlahloba baanegwa le morero: Ka morago ga go bala kanegelo, ahlaahlang baanegwa ba bagolo le dikgopela barutwana go hlaloša baanegwa, dika tša bona le tatelano ya ditiragalo.
- Dikanegelo tša di nago le diswantšho: Kopanya go ngwala le go thala ka go dira gore barutwana ba tšweletše dikanegelo tše di nago le diswantšho. Se se ba thuša go rulaganya le go beakanya dikgopolo tša bona pele ba ngwala.
- Mešomo: Bala dikanegelo tše ditelele le tše di raraganego goba ditemana ka go hlaboša. Botšiša dipotšišo tšeo di nyakago dikarabo tše di tšeneletšego e le gore o kgone go bona gore o kwešiša seo a se bolelago.
- Go hlama puku ya ka phapošing: Dira gore barutwana ba šome gotee go ngwala le go swantšha puku ya ka phapošing. Morutwana yo mongwe le yo mongwe a ka tsenya mantšu a sego kae a bonolo, gomme puku e ka phuthwa gomme ya abelwa ba bangwe.
- Mananeo a go ruta: Diriša didirišwa tša go ruta le mananeo ao a fago dipapadi tše di kaonafaditšwego tša polelo le mešomo. Didirišwa tše dintši di fa ditsela tša go ithuta tšeo di rulagantšwego go ya ka tšwelopele ya morutwana.

Ditlhahlobo tše di Akgofilego tša Barutwana ba ba sa Kgonego go Ithuta

Ge barutwana ba dutše ba tšwela pele go ya go Mephato ya R-3, ke mo go tlwaelegilego go lemoga mehuta e mentši ya bokgoni le mekgwa ya go ithuta ka phapošing ya borutelo. Gaešita le ge barutwana ba bantši ba hlabolla mabokgoni a bona ka tekanyo e sa swanego, ba bangwe ba ka bontšha dika tša go ithuta goba bogole bja mmele bjo bo ka amago tšwelopele ya bona ya tša thuto. Go lemoga mathata a ka pela go bohlokwa, ka ge go tsena ditaba gare ka nako go ka fa barutwana thekgo yeo ba e nyakago gore ba atlege.

Leeto la Leah

Leah e be e le morutwana wa Mphato wa 2 yo bohlale le yo a nago le monaganano go Mamego go a bego a rata go tseba dilo le go kgona go hlama dilo. O be a rata go thala le go aga ka matla tša gagwe, gantši a fetša diiri tše dintši a nagana ka mediro ya gagwe ya bokgabo go sa tšwe bokgoni bja gagwe bjo bo lego molaleng, Leah o be a thatafalelwa ke dilo tše dintši tšolelo go o ile a hwetša go le thata go lebiša kgopolo nakong ya dithuto, kudukudu ge phapoši ya go ithuta goba le šata goba e swaregile. Gantši o be a ikwa a imelwa ke diphetogo tša ka mehla, go tšwela go ba le morutiši yo a emago yo mongwe legato goba thulaganyo e mpsha ya madulo, gomme o be a thoma go tshwenyega ge a be a kgopelwa go tšea karolo mešomong ya sehlopha.

Morutiši wa gagwe o ile a lemoga gore Leah o be a rata go šoma nnoši le gore ka sewelo o be a bapala le bao a tsenago le bona ka phapošing nakong ya go ikhutsa. Ge go be go tliwa tabeng ya go latela ditaello tša molomo, ka dinako tše dingwe o be a tsenala a gakanegile goba a ferekane, gaešita le ge ditaello di be di boeletšwa. Gaešita le ge a hlophena le bokgoni mešomong ya go hlama dilo, Leah o be a ena le bothata bja go bolela dikgopolo tše gagwe nakong ya dipoledišano tša ka phapošeng gomme gantši o be a phema go lebelela barutiši ba gagwe ka mahlo, e lego seo se bego se dira gore go be thata go boledišana le yena.

Ge ngwaga wa sekolo o dutše ba tšwela pele, mohlokomedi wa Leah le morutiši wa gagwe ba ile ba thoma go tshwenyega ka morutiši wa ilego. Gaešita le ge a be a dira gabotse dithutong tša gagwe tša thuto tše bjalo ka tša bohloko, thatafalelwa ga gagwe ke go boledišana le ba bangwe, go dirišana le ba bangwe le go lebelela go le go imelwa maikutlong go be go bonagala kudu. Mohlokomedi wa gagwe o ile a ipotšiša lebaka leo ka gona Leah a bego a thatafalelwa ke go lebeletšana le dilo tšeo di bego di bonagala di lebelela go bana ba bangwe ba mengwageng ya gagwe.

Ka morutiši wa dikgona tše mmalwa le barutiši ba gagwe, Leah o ile a romelwa go yo hlahlobja. E bile nakong ya shekadišo ye moo Leah le lapa la gabo ba ilego ba lemoga gore o na le Autism Spectrum Disorder (ASD). Ka mengwaga ye mentši, Leah o be a lebeletšane le mathata ao a tswalanago le go ba šedi ga gagwe maikutlong, poledišana le go dirišana le ba bangwe a sa tsebe lebaka.

Ka kwešišo ye e mpsha, morutiši wa Leah le mohlokomedi wa gagwe ba ile ba šoma gotee go mo direla tikologo ye thekgago kudu. Ka phapošing, morutiši wa gagwe o ile a diriša mananeo ao a bonwago bakeng sa go mo thuša go lebeletšana le diphetogo tša tlwaelo gomme a mo fa lefelo le le homotšego leo a bego a ka ya go lona ge a ikwa a imelwa. Le gona Leah o ile a fiwa nako ye oketšegilego ya go kwešiša ditaello tša molomo gomme o ile a dumelwa go šoma ka dihlopha tše dinyenyane goba a šoma a nnoši ge go be go nyakega.

Go kwešiša autism ya gagwe ga se gwa thuša Leah feela eupša gape go ile gwa matlafatša morutiši wa gagwe gore a mo fe thušo ka tsela yeo e bego e tla bontšha bokgoni bja gagwe. Ge nako e dutše e eya, Leah o ile a thoma go ikholofela kudu ka phapošeng. O ile a ithuta mekgwa ya go lebeletšana ka katlego le ditlhotlo tša maikutlo gomme a thoma go ikwa a iketlile kudu maemong a batho. Ka thekgo ye swanetšego, Leah o ile a kgona go atlega, a hlatsela gore go hlahlobja ga bolwetši ga se lepheko la go atlega, eupša ke senotlelo sa go bula didirišwa tše di swanetšego bakeng sa kgolo.

Kanegelo ye e gatelela bohlokwa bja go lemoga maswao a autism ka pela le mathata a mangwe a go ithuta goba bogole, go dumelela ditsenogare tše di nepagetšego tšeo di ka thušago barutwana ba go swana le Leah go fenyana ditlhotlo le go fihlelela bokgoni bja bona ka botlalo.

Tafola ya 2, 3 le 4 e na le lenaneo le le feletšego la **malwetši a go ithuta, malwetši a shepedišo ya megalatšhika le bogole bja mmele** bjo bo ka amago barutwana dithutong.

Tafola ya 2: Mathata a go Ithuta

Go se šetše	Tlhalošo
Dislekšia	Bothata bja go ithuta bjo bo amago go bala, go peleta le go tseba mantšu.
Diskrafia	Bothata bjo bo amago go ngwala, akaretša mongwalo wa seatla, mopeleto le go rulagana dikgopolo pampiring.
Diskhalikhulia	Bothata bja go ithuta bjo bo amago go fa mabaka ka dipalo le go kwešiša dipalo.
Mathata a go kgona go Kwa (APD)	Go thefalelwa go diriša tshedimošo ya go kwa, kudukudu mafelong a nago tšes.
Mathata a go Kgona go Bona	Bothata bjo bjoko bo nago le bothata bja go hlaloša tshedimošo yeo e tšesago, e lego seo se amago go bala le go ngwala.
Bothata bja go ithuta ka go se Bolwetši (NVLL)	E nlaolwa ke bothata bja go hlatholla ditšhupetšo tšeo e sego tša polelo tše bjalo ka ponagalo ya sefahlego goba polelo ya mmele gomme gantši e sepedišana le ditlhotlo tša dipalo le bokgoni bja go sepela.
Mathata a go Kgona hegile-gone go ithuta (SLD)	Sehlopha se se nabilego seo se akaretšago mathata a go bala (dyslexia), go ngwala (dysgraphia) le dipalo (dyscalculia).

Tafola ya 3: Malwetši a go Gola ga Malwetši a methapo ya ditšhika

Go se šetse	Tihalošo
Bothata bja Autism Spectrum (ASD)	Bothata bja go gola ga bjoko bjo bo amago poledišano, go dirišana le ba bangwe le boitshwaro. E ka ama tikologo ya go ithuta, kudukudu mabapi le ditšhupetšo tša leago le poledišano.
Bothata bja go Hloka Tlhokomelo le go ba le Mafolofolo mo go Fetišago (ADHD)	Bothata bjo bo hlaolwago ke go thatafalelwa ke go lebiša kgopolo laola dikganyogo le go dula o rulagantšwe.
Bothata bja Thulaganyo ya Tlhabollo (DCD) (Dyspraxia)	Bothata bjo bo amago tirišano ya mmele, e lego se se diragane go be thata go barutwana go dira mediro yeo e nyakar mabapi a mabotse a mmele, go swana le go ngwala.
Mathata a go Bolela le a Polelo	Mathata a a ama bokgoni bja motho bja go bo. Di akaretša bothata bja polelo ya go bontšha maikutlo (go thatafalelwa ke go bolela dikgopolo) le bothata bja polelo ya go amogelwa go thatafalelwa ke go kwešiša polelo e bolelwago goba e ngwadilwego).

Tafola ya 5: Bogolofadi

Bogolofadi	Tihalošo
Go hwa lehlakore ga bjoko	Sehlopha sa malwetši ao a amago mosepelo, go tia ga mešifa le thulaganyo, go tšhama le go mathateng a go se kgone go dira dilo gabotse, go se kgone go tšhama le go se kgone go bolela.
Bolwetši bja mešifa	Bolwetši bja leabela bjo bo bakago bofokodi bjo bo tšwelago pele bja mešifa, bjo bo ka amago go kgona go sepela le go dira mediro ya mmele ka phapošing.
Bolwetši bja mokotlo	Phošo ya go belegwa moo mokotlo o sa bopegego gabotse, yeo gantši e lebišago mathateng a go sepela gomme mabakeng a mangwe, mathata a go tseba dilo.
Bolwetši bja go wa	Bolwetši bja bjoko bjo bo bakago go thothomela mo go boeletšegago, mo go ka šitišago go lebiša kgopolo le go ithuta.
Go se kwe gabotse	Go se kwe gabotse ka karolo goba ka botlalo go ka ama bokgoni bja morutwana bja go kwa tshedimošo yeo e bolelwago ka phapošing.
Go se bone gabotse	Go thatafalelwa ke go bona, e lego seo se ka amago go bala, go ngwala le go tšea karolo mešomong ya go ithuta yeo e theilwego ponong.

Bogolofadi	Tlhalošo
Go se kgone go sepela	Maemo ao a amago mosepelo, a bjalo ka go lahlegelwa ke setho sa mmele, go gobala goba maemo a bjalo ka mororomelo, ao a ka dirago gore mediro ya mmele goba mešomo ye mengwe ya ka phapošing e be tlhohlo.
Bolwetši bjo bo sa folego	Maemo a bjalo ka bolwetši bja go palelwa ke go hema a ka lebiša go se be gona ka mehla goba a nyaka gore go dirwe diphetogo go kgonthišetša gore barutwana ba ka tšea karolo ka botlalo mešomong ya ka phapošing.

Mananeo a go hlhloba ao a lego ka morago ga puku ye ya Tlhahlamorutiši ke morutiši wa tša go go thuša go lemoga mathata ao a ka bago gona a go ithuta go barutwana. Di fa ditšha tšha tšomago tša go lekola go tšea karolo ka phapošing ya borutelo le go hlaola maswao ao a ka bontšha go go nyakega ga tekolo e oketšegilego ya tša mošomo. **Mananeo a ga se a go hlhloba gona a ga a swanela go dirišwa go swaga morutwana.**

Di diriše bjalo ka tlhahlo ya go ela hloko gomme o boledišane le barutwana goba bahlokamedi ka kelohloko. Tlhahlo ye e thekga go hlolwa ga tikologo yeo e ka tšaga yeo e thekgago moo morutwana yo mongwe le yo mongwe a ka atlegago.

Mokgwa wa go ruta

Kgopolo ya go fapafapana ke mokgwa wa go ruta wa lebišago tlhokomelo tseleng yeo barutwana ba lemogago le go kwešiša dibopego tše bohlokwa tša kgopolo ka go ba le diphapano go seo se rutwago. Kgopolo ya motheo ke gore barutwana ba kwešiša kgopolo ka mo go tseneletšego kudu ge ba lebeletšane le mehlala e mentši le yeo e sego mehlala yeo e gatelelago diphapano le go swana ka gare ga taba e itšego.

Kgopolo ya motheo ya **Thuto ya Phapano** ke gore barutwana ba ithuta gakaone ge ba bona diphapano le go swana go seo se rutwago. Fa tšingya gore barutwana ba ka se kgone go kwešiša selo ka mo go feletšego ka ntle le ge ba se bona ba e tšea tšea fapanego goba maemong ao a fapanego. Ka go bontšha seo thuto e lego sona le seo e sego bona, barutwana ba ka kgona go lebiša tlhokomelo go seo se tlogago se le bohlokwa.

Ka mantšu a bohlokwa, **gore o ithute kgopolo gabotse, o swanetše go ithuta go bona seo se fetogago le seo se sego**. Se se ba thuša go lemoga dikarolo tše bohlokwa tša kgopolo. Bjalo ka barutiši, re ka thušaka go bontšha mehlala e fapafapanego yeo e gatelelago diphapano tše, ka go dira gore go be bonetšha go barutwana go kwešiša ka mo go tseneletšego.

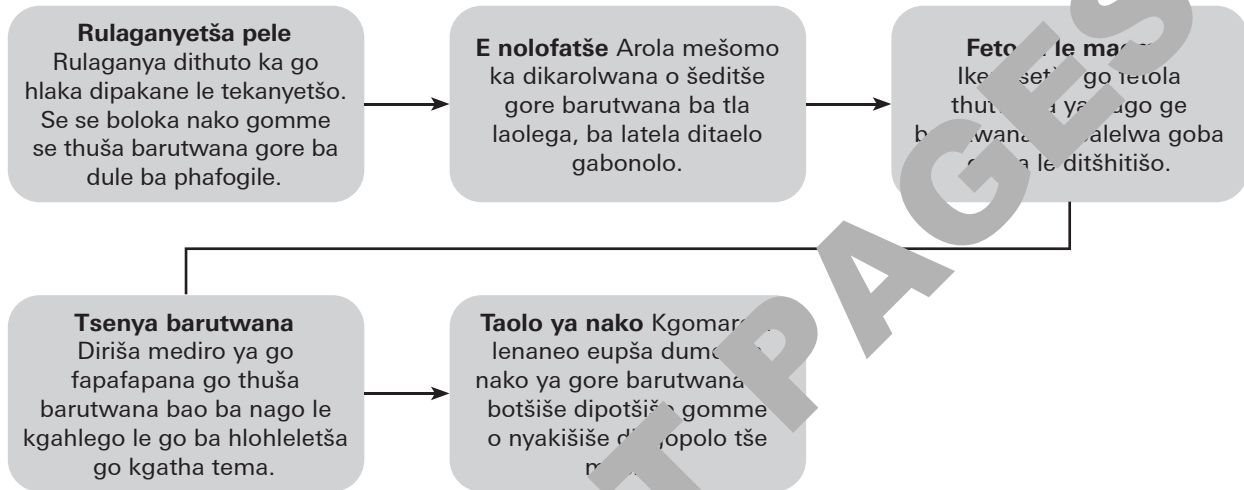
Dibopego tše bohlokwa tša thuto ya phapano ka go ruta le go ithuta di akaretša:

- Šetša Dikarolong tše Bohlokwa:** Morutiši o hlaola dika tše bohlokwa tša kgopolo gomme o fa diphapano tšeo di gatelelago dika tšeo.
- Mekgwa ya go Fetogafetoga:** Morutiši o diriša mekgwa ye fapafapanego go thuša barutwana go bona seo se fetogago le seo se dulago se sa fetoge. Mekgwa ye e akaretša:
 - ✓ **Phapano:** Go fa mehlala yeo e bapetšwago bakeng sa go gatelela diphapano.
 - ✓ **Go dira kakaretšo:** Go bontšha diphapano ka gare ga kgopolo go kwešiša tirišo ye e nabilego.

- ✓ **Go arola:** Go tšweletša karolo ye nngwe le ye nngwe ka go e arola e le gore go gatelelwe bohlokwa bja yona.
- ✓ **Kgokagano:** Go kopanya dibopego tše bohlokwa go bona ka moo di dirišanago ka gona ka gare ga kgopolo.

3. **Temogo:** Ka go bona mehlala ye fapafapanego, barutwana ba ka lemoga gore ke dikarolo dife tšeo di lego bohlokwa gomme ba godiša kwešišo e tseneletšego ya kgopolo.

Taolo ye e šomago ya thuto

Go phela gabotse ga barutiši

Go ruta ke mošomo o gateletšago kušaga ditšhelele dintši. Ga se feela gore ke mošomo o nyakago boiteko bjo bogolo, wo o nago le ditlhotlo tša barutiši tša methopo, eupša gape go ka tliša dikotsi tše dintši nageng yeo e nago le tekanyo e nngwe ya bosenyi le bošoro. Ka go realo go bohlokwa gore o be le mekgwa ya go itlhokomela, go imela le go swaragana le diphihlelele le dipelaelo tša bona.

Go lebiša kgopolo le monagano sa

Iphe metsotso e sego ka lebišišo le lengwe le le lengwe go iketla ka go itlwaetša go lebiša kgopolo. Ditlwaetšo tša go hema le go homotšiša gago dikgopolo di ka thuša go fokotša kgateletšego. Methopo ya mahala ya go naganišiša e hwetšagala inthane gomme e ka dirwa ka phapoši ya gago ya borutelo nakong ya dinako tše di homotšego

Aga gona tše di thekgago

Eba lebišišo gona o hlame sehlopha sa barutiši mmogo bakeng sa thekgo le go ithuta. Go abelana diphihlele le ba barutiši go ka kgona go go thuša go laola ditlhotlo tša go ruta le go fa dipono tše mpsha.

Mokgwa wa bophelo bjo bobotse

Boloka dijo tše di lekalekanego, dula o le mafolofolo mmeleng gomme o hlokomele lentšu la gago. Mekgwa ye bonolo ya letšatši le letšatši go swana le go dula o na le meetse, go ja dijo tše di nago le phepo le go itšhidulla ka mehla go tla boloka maemo a gago a maatla a le godimo le go šireletša bophelo bja gago bjo bobotse.

Bophelo bjo bobotse bja monagano le bja maikutlo

Go ruta bana ba banyenyane le bao ba lego kotsing e ka ba mo go nyakago matla maikwelong. It's important go ba le sebaka se se bolokegilego goba moo o ka bolelago ka maikarabelo a gago le go sepediša morwalo wa monagano wa tema ya gago.

Go Diriša Mekgwa ya go Hlama le ya go Lemoga go Ithuta

Go tsenya mešomo ya go hlama ka gare ga mekgwa ya ka mehla ya ka phapošing ya borutelo go ka akaretša barutwana le go oketša kwešišo ya bona ya tikologo ya go ithuta. Ka mohlala, mmimo o dirišwa lefaseng ka bophara go hlama moya o mobotse, go laola maikutlo le go thekga tšwelopele ya tša thuto. Dinyakišišo di bontšha gore mmimo o thuša bjoko gore bo kgone go dira dilo, go bolela le go gopola seo bo ithutilego sona. Ge o diriša mmimo, kgonthiša gore ga o na khuetšo ye mpe go barutwana bao ba nago le mathata a go kwa ka go akaretša barutwana go kgetho ya mmimo go dira gore e be boitemogelo bjo bo akaretšago bohle.

Go sepela, go opela le go opela ka go hlaboša go ka tutuetša barutwana le go ba thuša go opela ka go boeletša, go opela le go itšhidulla. Mešomo ye e oketša go fapafapana ga mekgwa ya letšatši le letšatši gomme ya dira gore go ithuta e be mo go thabišago.

Taolo ya Phapoši ya Thuto

Go laola diphapoši tše dikgolo tša go ithuta, tšeo di tlwaelegilego e tšeo di tšea tše dintši, e ka ba tlhohlo. Go hlama melao ya motheo ya go dirišana ka phapošing ya borutelo go tšea go godiša setšhaba sa go ithuta seo se nago le tlhompho le seo se akaretšago bohle. Go akaretša barutwana go beeng boitshwaro le dinepo tša go ithuta go godiša go ba le melao le ditebele.

Mekgwa ye atlegago ya go laola phapoši ya go ithuta e akaretša:

- Go bea mellwane: Boledišana ka melao le mabokgoni ka mo go kwalago go tloga mathomong gomme o e tliše ka mehla.
- Mokgwa le thulaganyo: Go kgomarelle mekgwa ya ka mehla go thuša go laola dihlopha tše dikgolo.
- Go šoma gotee le dithaka: Go kopanya barutwana goba go ba bea ka dihlopha go godiša go ruta ga dithaka, tirišano le boikarabelo go abelanwago.
- Dithušo tša go bona le tša go kwa: Dithušo tša go bona (dipapatšo, maswao a seatla) le maswao a go kwa (mmimo go opela magoswi) go tliša ditaello.
- Thuto e fapanego: Rutwago thuto gore di fihlelele dinyakwa tše di fapafapanego tša barutwana ka phapošing.

Taolo ya Diphapoši ya Mephato ye Mentši

Ka diphapošing nago le mephato ye mentši, moo mephato ye e fapanego di rutwago mmogo, go bohlokwa go tšea bokgoni bja morutwana yo mongwe le yo mongwe. Thoma dithuto ka mešomo yeo e akaretšago barutwana ka moka gomme o ba fe mešomo yeo e theilwego go mabokgoni a bona ka nos. Diriša mešomo wa bobedi goba wa sehlopha go dumelela barutwana go dirišana, go sa šetšwe gore ba nago le maemo a go swana goba a go fapana a bokgoni. Go aga mešomo go netefatša gore barutwana ba mabokgoni ka moka ba dula ba swaregile gomme ba ka tsenya letsogo ka mo go nago le mohola.

Go Thekga Mekgwa ye e Fapafapanego ya go Ithuta

Ka phapošing efe goba efe ya go ithuta, go sa šetšwe gore ke ya barutwana ba 15, 20 goba ba 40 goba go feta moo, go tla ba le mekgwa ye fapafapanego ya go ithuta. Tše ke ditsela tšeo ka tšona barutwana ba anywago, ba hlahlobago, ba kwešišago le go gopola tshedimošo. Go hloma tikologo ya go ithuta yeo e akaretšago bohle, go bohlokwa go hlaola le go thekga mekgwa wa go ithuta wa morutwana yo mongwe le yo mongwe le go fetoša mekgwa ya gago ya go ruta gore e kgotsofatše dinyakwa tša bona.

Go ya ka tshepedišo ya VARK, mekgwa ya go ithuta e arogantšwe ka dihlopha tše nne tše dikaolo:

- Go Ithuta ka go Bona/Go Ithuta ka Tikologo: Mokgwa o tlwaelegilego kudu. Barutwana ba atlega kudu ge ba hwetša tshedimošo ka go e bona ka mahlo, ye bjalo ka diswantšhe di tšate go e ela hloko.
- Go Ithuta ka go kwa: Barutwana ba ba swaragana le tshedimošo gabotse kudu go kwaga go bolela le go theetša. Dipoledišano le ditlhalošo tša molomo di ba thuša go kwešišo go gopola tše difsa.
- Go Ithuta go Bala le go Ngwala: Barutwana sehlopheng se ba atlega ka go bala go ngwala. Ba na le bokgoni bjo bogolo bja go diriša tsebišo e ngwadilwego gomme ba na le bokgoni a matla a go nagana.
- Go Ithuta ka go dira ka diatla: Barutwana ba ba rata go ithuta ka go dira. Ba diriša go kgwatha, go šikinya le go dira dilo tše itšego, e lego seo se dirago gore ba tšee go dira mešomo ye itšego.

Karolo ya B: Mokgwa wa Go Ruta

Kotara ya 1

Sererwa		
Nna	Ke nna yo Ke bohlokwa Re a ratana	Beke ya 1 Beke ya 2 Beke ya 3
Mmele wa ka	Mmele wa ka Dikwi	Beke ya 4 Beke ya 5
Ba lapa la gešo	Ba gešo	Beke ya 6
Boakaretši	Ke ya bjang sekolong? Letšatši la Paseka le mokete wa Ramadan	Beke ya 7 Beke ya 8
Sekolong	Re ya sekolong Mafelo a bohlokwa sekolong	Beke ya 9 Beke ya 10
	Padišo Kgoboketšo ya Dikanegelo	Beke ya 1-10 Beke ya 1-10
Mokgwa wa go ruta ka togaganyo	Mabokgwa	Dithušathuto
Go theeletša le go bolela (matšatši a 4 ka go tšatši, matšatši a 15 tšatši)	<p>Theeletša ntle le go tšena ba bangwe ka ganong</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bapala ka ga maitemogelo a gagwe: mohlala, o bolela ditaba, o hlaloša ditaba tša boso, le ka diragalo tša nako yeo, bj.bj. • Opela dikoša gomme a di diragatša • Theeletša ditaello tše bonolo (mešomo ya ka mehla ya ka phapošing) gomme a araba ka tshwanelo. • Theeletša dikanegelo, merumokwano, direto le dikoša ka kgahlego gomme a diragatša/bapala karolo ya kanegelo, koša goba seretokošana. • Araba dipotšišo bjalo ka dipotšišo tše di tswalanago le ditaba ka botlalo tša mong bj.bj. 	<p>Kgoboketšo ya Dikanegelo</p> <p>Phousetara ya 1</p> <p>Phousetara ya 2</p>

Mokgwa wa go ruta ka togaganyo	Mabokgoni	Dithušathuto
	<ul style="list-style-type: none"> Latelantšha diswantšho tša kanegelo, a bega ka go boeletša tatelano ya dikgopolo. Bolela ka ga diswantšho tše di lego diphoustareng, ditšhate tša morero le dipukung, bj.bj. Tšea karolo go dikahlaahlo, ba šielana ka go bolela, le go hlompha ba bangwe mo sehlopheng. Hlaloša dilo go ya ka mebala, bogolo, sebopego, bontši, a šomiša tlotlontšu ya maleba. 	<p>Kgoboketšo ya Dikanegelo</p> <p>Phousetara ya 1</p> <p>Phousetara ya 2</p>
<p>Ditumathaka</p> <p>Go bala le ditumathaka</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hlaola ka go theeletša gare ga tumathaka ya mathomo mantšu a go fapana. Tšea karolo go mešongwana ya bomolomo ya temogo ya foneme ya phapoši ka moka: Go tswakantšha tumathaka [b-a- l-a > bala] ; arogantšha mantšu [bala> l-a-l-a> baloko ya kemelo ya tumammogo le tumanoši [b-a-l-a-l-a> bonyane sebakeng sa l go humana bana] Lemoga tswalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhaka tše dingwe tša ditlhaka tša botee [a, b, k, l, e, r, n, p. Go swanetše go be le ditumanos. tše bonyane ditumamogo tše 6. 	<p>Padišo</p> <p>Ditšhate tša lebotu tša ditumathaka</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Lemoga le go bitša ka moga tlhaka tše dingwe tša dialfabeto: ditumanos tše 2 le bonyane ditumammogo tše 6. Thoma go bopa tumathaka a makopana a šomiša tumathaka ye e rutile [a, m, n, l, a, a-l-a: ala, t-a-u: tau Thoma go bopa modumo wa tlhakapedi go hlama mantšu, mabala: [t, th, ng, ny, kg,] [tsebe, hlogo, thaka, ngala, ngaka, ngaka, nyala, nyaka, kgogo, kgomo, kgama, kgala,] 	<p>Padišo</p> <p>Ditšhate tša lebotu tša ditumathaka</p>
<p>Go bala Mmogo</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dithutišo tša phapoši ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba go beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke, tshpetšo-tshupetšo ka morutiši le phapoši ka moka. Phapoši ka moka e bala le morutiši ditšweletšwa tše di godišitšwego bjalo ka direto diphoustara, dipukukgolo le dikanegelo tša phapošing tše di tšweleditšwego dikarolong tša go bala mmogo. 	<p>Pukukgolo</p> <p>Diphousetara</p>

Mokgwa wa go ruta ka togaganyo	Mabokgoni	Dithušathuto
Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	<p>Morutiši o šoma le dihlopha tše pedi letšatši le lengwe le le lengwe a tšea metsotso ye 15 le sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morutiši o šoma le sehlopha sa bokgoni bjo bo lekanago, a nyalantšha bana le setšweletšwa mo maemong a taelo (temogo ya mantšu 90% - 95% ka nepagalo). Leano la go bala le le hlophilwego le tla šomišwa kudu. • Balela godimo go tšwa pukung ya gagwe mo go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa gammogo le morutiši, k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana. • Thoma go aga mantšu a tlwaelo mo go lenane la go bala la koketšo, hlatlamano ya dipadišo tše di hlophilwego mananeo a mantšu ao a šomišwago ganthi. 	<p>Dipadišo tše di hlophilwego</p>
Go bala ka bobedi ka bobedi le go ipalela	<p>Go bala ka bobedi ka bobedi le go ipalela tšwaetša bana le go ba hlohletša go balela kgahlego/boipalelo. Bana ba ka badišiša dipadišo tša phapošišo goba tša sehlopha, goba ba ka bala dipuku tša 'boithal' go bonolo goba dipadišo tša tlaleletšo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Go bala ka bobedi ka bobedi go ka phethagatšwa nako efe goba efe, go gongwe go mongwe 	<p>Dipadišo tše di hlophilwego</p>
Go balela godimo/ka go hlaboša	<p>Ela hloko: 'Go bala godimo' barutiši ba ka tsoša lerato la go bala mo maemong le kgahlegelo ya dikanegelo.</p> <p>Babadišiša morutišano ba ka balela setšweletšwa godimo goba ba 'bala' ka 'sebeletša', mola bao ba nago le maitemogelo ba bala le letu go balela ge morutiši a ba laela go balela godimo.</p> <p>Morutiši o sepela-sepela gare ga barutwana a theeletša ge morutwana yo mongwe le yo mongwe a balela karolwana ya setšweletšwa godimo. Mo legatong le, morutiši o hlohletša bana ka go re:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O lebeletše go bala ka eng mo pukung ye? • Na seo o se balago se a kwešišega? 	<p>Kgoboketšo ya Dikanegelo</p> <p>Padišo</p>

Mokgwa wa go ruta ka togaganyo	Mabokgoni	Dithušathuto
Go ngwala le mongwalo	<p>Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gane ka beke. Mešongwana ya go tiišetša mešifa ye mennyane le go tšwetšapele mabokgoni a mešifa ye mennyane le ye megolo le kopanyo ya leihlo le seatla</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thala ka dikhrayone tša makhura • Itlwaetša go swara le go šomiša khrayone le phensele. • Godiša tšhupetšo: la ngele go ya go la go ja, godimo go ya fase, thala methaladithwii, kopanya dikhutlo, dipopego tša go ya go la go ja le tša go ya go la ngele • Dira dibopego tša letsopa goba tša tege ya go bapala tša mantšu le didirišwa • Tšwetšapele kopanyo ya seatla-leihlo ka go pentana kge, dimpampiri, go sega le go gatiša mešongwana • Thala dipatrone: ditshepetšo tša go ya godimo le fetilego (manyokenyoke) dipatrone tša sediko, dipatrone tše di tsepamego le tše di rapamego • Gatiša godimo ga, ngwalolla le go ngwala leina la gagwe go tšwa go sekao se se laetšago fentlha ye e nepagetšego ya go thoma le tšhupetšo ya go ngwala le laeditšwego. 	<p>Padišo</p> <p>Ditšhate tša lebototšha tšha tšha</p> <p>Ditšhate tša mongwalo</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Hlamba ditlhaka tše nnye ka kopagalo (ditumanoši tše 2 le bonnyane ditumammog tša mohlala, a, e, b, d, f, g, h, j) • Ngwalolla le go ngwala leina la gagwe, mantšu le mafoko a makopana go tšhupetšo dišupo, diphoustareng, letlapeng, bj.bj. • Thoma dipatšho tše di rekhotilwego ka dithalwa, ditšhaka, ditšhomo, mantšu le mafoko a bonolo. 	<p>Dikarata tša lebototšha ditumatlhaka</p> <p>Ditšhate tša mongwalo</p>
Tšhomišo ya polelo	<ul style="list-style-type: none"> • Ngwala bonnyane mafoko a mabedi ka dotaba tša gagwe goba tša go ngwala mmodo a šomiša lebakale le fetilego tšhomišo o šomiša maina le masala (nna, wena, yena, yona bj.bj) ka mokgwa wa maleba ge a ngwala. • Pušetšo ya mabokgoni a polelo. 	<p>Pukutšhomo ya DBE</p>

Peakanyetšo ya beke

1. Lenaneothuto le tla latela mokgwa wa go swana beke ka beke
 - Se se tla direla barutiši le barutwana mošomo wo bofefo go ka e latela.
 - Barutwana ba tla kgona go itukišetša mošomo wo latelago, ge ba šetše ba tseba lenaeothuto
2. Peakanyetšo ya beke e theilwe godimo ga tokomane ya CAPS. Nako yeo e abetšwego Leleme la gae, bonyane ke diiri tše 3 ka beke.

Mošupologo		Labobedi		Laboraro		Labone		Labohlano	
Go theeletša le go bolela	15	Go theeletša le go bolela	15			Go theeletša le go bolela	15	Go theeletša le go bolela	15
Ditumatlhaka	15	Ditumatlhaka	15	Ditumatlhaka	15	Ditumatlhaka	15	Ditumatlhaka	15
Go bala Mmogo	15	Go bala Mmogo		Go bala Mmogo	15	Go bala Mmogo		Go bala Mmogo	15
Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	30	Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	30	Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	30	Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	30	Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	30
		Mongwalo	15	Mongwalo	15	Mongwalo		Mongwalo	15
		Go ngwala	20	Go ngwala	20	Go ngwala			
Nako: Diiri tše 8 ka beke									

1. Mošomo wa bomolomo wa mathomong a letšatši

Ditumedišo	<p>1. Morutiši o dumediša barutwana</p> <p>a. Morutiši: Durang/thobela/Re a lotšha bana!</p> <p>b. Barutwana: Mmela/thobela/Re a lotšha morutiši!</p> <p>{Ela hloko: Morutiši a ka dirwa ka tsela yeo le tšwaetšanego ka gona. E ka bala barutwana bj.bj}</p> <p>2. Leina la barutwana go boledišana le bagwera, ka go dumedišana:</p> <p>a. Morutiši: Durang/thobela/Re a lotšha mogwera.</p> <p>b. Mmela/thobela/Re a lotšha mogwera</p>
Potšišo ya letšatši	<p>1. Dihlopha tše tlhano:</p> <p>1. Laela barutwana go bolela ka letšatši, letšatšikgwe, tšhate ya tša boso, keteko ya matšatši a matswalo a bana le ka tiragalo ye nngwe le ye nngwe ye bohlokwa ya letšatši leo.</p> <p>2. Kgonthišiša gore sehlopha se sengwe le se sengwe se fiwa sebaka sa go araba potšišo ya letšatši gatee mo bekeng.</p>
Dikošana le direto	<p>Laela barutwana go theeletša košana ya maina, morago le bona ba itsebiša ka go šielana.</p> <p>Leina la ka ke Ntina, ke dula gaMashashane, wena o mang?</p> <p>Morutwana yoo a šupilwego o bolela leina la gagwe, le fao a dulago ka modumo wa košana.</p> <p>Thalokwana ya bobedi: Dirang sereto sa mong.</p>

Mešongwana ya tšatši ka tšatši / beke ka beke makaleng ka moka a polelo le dithuto tše dingwe.

- Theeletša ntle le go tseba ba bangwe ka Ganong.
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe: mohlala, o bolela ditaba, o hlaloša ditaba tša boso, le ka ditiragalo tša nako yeo, bj.bj.
- Opela dikoša gomme a di diragatša.

Ela hloko: barutwana ba go ba le tlhotlo ba fiwe šedi:

- Iphe nako ya go ba ruta ba le tee.
- Ba fe sebaka sa go ithuta go tšwa go barutwana ba bangwe, mohlala: Ba rute go dumedisa ka košana.
- Ba rute go reta sereto gannyane gannyane/mothaladi ka mothaladi.

EXTRACT PAGES

Beke ya 1: Kelo ya motheo

Ke nna yo

Ditlabakelo tšeo di šišintšwego	Diphousetara, Pukukgolo, Dišhate, Padišo, Padišo yeo e hlophilwego	
Mantšu ao a šomišwago gantši	Temogo ya fonemo	Tlotlontšu
ke, nna, rata, kitima, Bapala, bagwera, papadi Rata, dikanegelo, sepela, Šupa	Ditumatlhaka: a, b agile, akanya, taga, nagana, "b" bankane, buti, bokgowa, bapala, malome, bokgowa	bankane – bagwera, bakgotše; dithaka, taga – kgatla, tšenyanya; phadima akanya – akanya; šinya, Mosimane, Maba – Thakgala dibobana, papatla, lerapotia

Go lekola seo barutwana ba šetšego ba se tšeba ka bobona, morutišiša barutwana tšeo di latego:

- Efa barutwana sebaka sa go boledišana ka dihlophana tšeo di hlalosiwe bohloano. Ba abelana dikgopolo ka ditaba tša bona." A re tšebaneng" mohlala: Ke nna barutwana ga Kekana. Ba **šielana** ka go bolela mo dihlopheng
- Morago ba anegele phapoši ka moka dikarabana bona.

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Dithušathuto/ methopo
Go theeletša le go bolela (metsotso ye 15 letšatši ka letšatši, matšatši a 4 ka beke)	Hlagiša tabakgole go boledišana: Ke nna yo <ul style="list-style-type: none"> • Laela morutišiša <ul style="list-style-type: none"> – Bapala ka yena; Leina la gagwe le sefane, o dula kae? O dula mang ka gae? Ke eng seo a se ratago ka yena? – O dula le mengwaga ye mekae? O gopola eng ka letšatši la gagwe la mathomo sekolong? O išitšwe ke mang sekolong? • Ruta barutwana koša goba morumokwano 	Padišo ye hlophilwego Phousetara
Ditumatlhaka (metsotso ye 15 letšatši ka letšatši)	Morutiši o fa barutwana mafoko a bonolo gomme ba: <ul style="list-style-type: none"> • Arogantšha mafoko a bomolomo lentšu ka lentšu, mohlala: Phaphathela lentšu le lengwe le lengwe mo lefokong {Bala puku. Ba gešo. Ke nna Hassan.} Barutwana ba thome ka go bolela mafoko ka go itšebiša. Mohlala: Ke nna Morongwa <ul style="list-style-type: none"> • Arola mantšu a dinokontši ka dinoko • Lemoga medumo mathomong a mantšu a mangwe Legae, Mmele, Phapoši	Padišo ye hlophilwego Phousetara Pukukgolo

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Dithušathuto/ methopo
Go bala mmogo (metsotso ye 15 letšatši ka letšatši) Mošomo wa 3	<p>Ela hloko: Tšhomišo ya maswaodikga dinakong ka moka ge go balwa</p> <p>Morutwana o bala dipukukgolo le dingwalwa tše dingwe tšeo di godišitšwego ka phapoši ka moka le morutiši</p> <p>Pele ga go bala</p> <p>Laela barutwana go lebelela bokantle ba puku, gore ba akanye puku e tlo bolela ka eng</p> <p>Ba laele go lebelela diswantšho ba phopholetše gore ba tlo bolela ka eng</p> <p>Ka nako ya go bala</p> <ul style="list-style-type: none"> Phapoši ka moka e bala le morutiši ditšweletšwa tše di godišitšwego bjalo ka direto diphousetara, dipukukgolo le dikanegele tša phapošing tšeo di tšweleditšwego ka bonagong tša go bala mmogo. <p>Ka morago ga go bala</p> <ul style="list-style-type: none"> Šedi ye kgolo e bewa go hlatholla diswantšho go itlhamela kanegelo, ka go re o 'bala' diswantšho <ul style="list-style-type: none"> Hlohleletša barutwana go hlatholla diswantšho tšeo ba di bonago 	Padišo ye hlophilwego Phousetara ya 1 Pukukgolo 1
Go bala ka sehlopha sa go hlahlwa (dihlopha tše 2 ka letšatši, metsotso ye 15 sehlopha se sengwe le se sengwe)	<p>Ela hloko: Tšhomišo ya maswaodikga dinakong ka moka ge go balwa</p> <p>Morutwana o bala dipukukgolo le dingwalwa tše dingwe tšeo di godišitšwego ka phapoši ka moka le morutiši, ka go re sehlopha sa go hlahlwa gammogo le morutiši, ka go re sehlopha sa moka e bala kanegelo ya go swana</p> <p>Mo beke wa morutwana o bala:</p> <p>Nepagalatša ga morutwana o swara puku ka mokgwa wa nepagalo le go phetla matlakala ka nepagalo.</p> <ul style="list-style-type: none"> O lemoga leina la gagwe. O ahlahlwa tshwaro le tlhokomelo ya puku. 	Padišo ye e hlophilwego legato 1 puku 1 Phousetara ya 1 Pukukgolo 1
Go iphela	Laela morutwana go bala dipuku tša diswantšho.	Padišo ye e hlophilwego legato 1 puku 1

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Dithušathuto/ methopo
Go ngwala Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gane ka beke	Ela hloko: Morutiši a ka fa barutwana teko yeo e sego ya semolao go bona ge eba go na le medumo le mantšu ao ba a tšebago/gopolago. Laela barutwana go: – Thala diswantšho go tšweletša molaetša ka boitemogelo bja mong. • Go ngwalolla maletere le dinomoro go tšwa ka tikologong ya phapoši ge a 'ngwala'. Ela hloko barutwana ba go ba le tlhotlo • Direla morutwana papetla ya go ithuta go gatiša ko gae.	Phousetara
Mongwalo Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gane ka beke	Direla barutwana mešongwana ya go: – Bapala merumokwano ya menwana a e diracela ka menwana. – Bapala papadi ya go kaba ka mekotlamo dinomoro le dikgwele tše kgolo. – O gatiša godimo ga, gwalolla le go go ngwala leina la gagwe go tšwa go sekao se go laetšago tso ntlha yeo e nepagetšego ya go thoma tšhupetšo ya go ngwala e laeditšwego. • Teko ya boitokišetš. Ela hloko: Barutwana ba go ba tlhotlo ba fiwe pukutšhomo ya maphato wa R, gore ba gane aithaka. Direla morutwana papetla ya go ithuta go gatiša ko gae.	Tšhate ya mongwalo 1

Togaganyo go tšwa diswantšhong	
Mabokgoni:	Maikutlo a lethabo, mmala- ntsho/hubedu, mehlare,
Dišupetšo le Bootiki:	Mafesetere a ntlo a dira patrone
Dipalo:	Dibopego- legae la gabo Hassan (khutlonne, nkgokolo, khutlonnethwii) Kelo-telelele, kopana, Kelo ya nako-mosegare, bošego, mathapama, mesong Letlema: ka pele ga, ka morago ga, godimo ga

Beke ya 2: Ke bohlokwa

Dinyakwa		
Ditlabakelo tseo di šišintšwego	Diphousetara, Padišo, Padišo ye e hlophilwego, Kgoboketšo ya Dikanegelo, Ditšhate	
Mantšu ao a šomišwago gantši	Ditumathaka	Tlotlontšu
Ke, nna, rata, kitima, Bapala, bagwera, papadi Rata, dikanegelo, hlapiša, nametše, kitimela,	a, b, a: agile, akanya, aga, nagana, b: bankane, buti, bokgowa, bapala, matsoba, Bobo, bohlokwa, paesekela, papadi. {apola, apara, bala, lebati, aga, bopi} mantšu a tšhate ya foneme	bankane – bagwera; baka... dithaka, taga – kganya... phadima akanya – nagana... Moswananoši. Th... bapala, bagwera, papadi, rata, dikanegelo... di...sekela

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Ditlabakelo/ methopo
Go theeletša le go bolela (metsotso ye 15 letšatši ka letšatši, matšatši a 4 ka beke)	<p>Thutwana ya 1</p> <p>Laela barutwana go:</p> <ul style="list-style-type: none"> Theeletša ditaelo tše monola (mešomo ya ka mehla ya ka phapošing) gomme... Theeletša ntl... Araba dipotšišo... <p>Mohala...</p> <p>Thutwana ya 2</p> <ul style="list-style-type: none"> Theeletša dikanegelo le go laetša kwešišo ka go araba dipotšišo mabapi le kanegelo. Latelantšha diswantšho tša kanegelo, a bega ka go boeletša tatelano ya dikgopolo. <p>Thutwana ya 3</p> <ul style="list-style-type: none"> Beakantšha dilo go ya ka kgetho ya gagwe. O theeletša bothata gomme a tliša tharollo. 	Phousetara ya 1 le Phousetara ya 2 Mmele wa ka: ditho tša go fapana

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Ditlabakelo/ methopo
	<p>Kelo tšatši ka tšatši</p> <ul style="list-style-type: none"> Theeletša ntle le go tšena ba bangwe ka ganong. Bolela ka ga diswantšho tše di lego diphoustareng, ditšhate tša morero le dipukung, bj.bj. <p>Ba bolela maina a ditho tša mmele, ba šupa tša bona.</p> <ul style="list-style-type: none"> Opela dikoša gomme a di diragatša. <p>Košana: Hlogo magetla, sehuba, letheke, mangwele menwana (kgetho ke ya morutiši)</p> <p>Dipotšišo tša morago ga go bala</p> <ol style="list-style-type: none"> O na la mahlo a makae? O bolela ka eng? O hlokomela bjang mmele wa gago? <p>Ela hloko barutwana ba go ba le tshotšho</p> <ul style="list-style-type: none"> Ba hlohletša go bolela le go hlatho diswantšho tšeo ba di bonago. Ba fe mošomo wa tlaletšano na nyake diswantšho tša batho ko gae, ba lebelela ditšatši go fapana. 	
<p>Ditumatlhaka/ Medumotlhaka (metsotso ye 15 letšatši ka letšatši)</p>	<p>Medumotlhaka: a le b</p> <ul style="list-style-type: none"> Laela barutwana go tšena ka go theeletša gare ga tumatlhaka, bathomo ya mantšu a go fapana. Ba hlaole mantšu go thoma ka modumotlhaka "a" le "b". <p>Mohlala: a-g-i-l-e=agile. "b" mo go bokgoni</p> <p>Dikarata tšeo di šišintšwego:</p> <p>mele, aka, ga, apara</p> <p>Ba... ni bja ka bjo bogolo</p> <p>Bapala, bankane, ba ka, bone, bona, batho, Ba bagolo, Bokoko, Baroka, bophelo,abela</p> <ul style="list-style-type: none"> Hlohletša barutwana go tšea karolo go mešongwana ya bomolomo ya temogo ya foneme ya phapoši ka moka. Ba bitše medumo ya ditlhaka tša mantšu ao ba a hlaotšego ka tshwanelo. Mohlala: a-g-i-l-e=agile 	<p>Dikarata tša foneme</p> <p>Padišo:</p> <p>1.Nna Morwa wa Mologadi.</p> <p>Medumo: a le b</p> <p>Padišo: 2.Segwera</p> <p>Modumo: e le l</p>

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Ditlabakelo/ methopo
	<p>Tlotlontšu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bolela mantšu, gomme o laele barutwana go a bolela. • Lekang go a ntšha ka dinoko. • Ba bolele gore ke eng tšeo di swanago mo mantšung. Mohlala: bapala le bankane <p>Nthata- ntheta</p> <p>Moanathanthagane</p> <p>Moswananoši= moswana + noši</p> <p>Ela hloko: Morutiši o eletšwa go šetša barutwana ba go bala le tlhotlo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ba fe sebaka se se teletšana gore ba kwešiše. • Ba fe mošomo wa go boeletša seo se rutilwego go tšela ba laetša kwešišo. 	
<p>Go bala mmogo (metsotso ye 15 letšatši ka letšatši)</p>	<p>Ela hloko:</p> <p>Mo go tšwelelago mantšu a maswaga goba a bantata setšweletšweng, morutiši a ruta mantšu ao ka go 'polelo ka setšweletšwa' pele ga ge bana ba tšhalela temana yeo ka bobona. Se se swanetšeng se se metsotso ye 2 go iša go ye 3.</p> <p>Pele ga go bala:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laela barutwana go leleka dišwantsho gabotše. • Ba laela morutiši go ya ka diswantšho gore ba tlo bolela ka morutiši. • Bolela barutwana go bala mantšu ao a šomišwago tšatši ka letšatši ka phapošing. <p>Ka morutiši ya go bala:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Phapoši ka moka e bala le morutiši ditšweletšwa tše di godišitšwego bjalo ka direto diphousetara, dipukukgolo le dikanegelo tša phapošing tšeo di tšweleditšwego dikarolong tša go bala mmogo. • Šedi ye kgolo e bewa go hlatholla diswantšho go itlhamela kanegelo, ka gore o 'bala' diswantšho. <p>Ela hloko dintlha tše di latelago:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Go swara puku ka tshwanelo le go phetla matlakala a yona ka nepagalo. 	<p>Dipukukgolo 1 le 2</p>

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Ditlabakelo/ methopo
	<p>Ka morago ga go bala</p> <p>Laela barutwana go:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bala dišupo le dithalošo tša diswantšho tša ka phapošing. • Ahlaahla tshwaro le tlhokomelo ya puku. • Go hlaloša dikanegelo le ditšweletšwa tšeo di baletšwego godimo. <p>Thutwana ya 4</p> <p>Araba dipotšišo le go itswalanya le kanegelo.</p> <p>Ela hloko barutwana ba go ba le tlhotlo</p> <p>Ba fe nako ye teletšana ya go bala ka hlaho ya moruti</p> <p>Ba hlakantšhe la barutwana ba go kgona gore ba ba th</p>	
<p>Go bala ka sehlopha sa go hlahlwa (dihlopha tše 2 ka letšatši, metsotso ye 15 sehlopha se sengwe le se sengwe)</p>	<p>Ela hloko: Tšhomišo ya maswaodikga dinakong ya go balwa</p> <p>Thutwana ya 1: Pele ga go bala</p> <ul style="list-style-type: none"> • Godiša dikgopolo tša motheleša dikgato, go akaretša: • Go hlohletša barutwana bakanya go ya ka bokantle bja puku, gore e tlo balela ka • Ba lebelele matha e mafelelo le leina la puku. <p>Matšenyagae:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Botšiša barutwana gore ba tšeba eng ka papadi ya lefase ya kawele ya maoto, le gore sehlopha seo ba se ratago ke se sengwe ya maoto. <p>Thutwana ya 2: Ka nako ya go bala</p> <p>Morutiši o šoma le dihlopha tše pedi letšatši le lengwe le lengwe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana. • Morutiši o balela godimo go tšwa pukung ya gagwe gomme barutwana ba mo šala morago. <p>Thutwana ya 3: Ka morago ga go bala</p> <p>Lemoga leina la gagwe le maina a dithaka a a ka bago a palo ya bonnyane 10.</p> <p>Kelo ya tšatši ka tšatši:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kgonthišiša gore barutwana ba: • Swara puku ka mokgwa wa tshwanelo le go phetla matlakala ka nepagalo. 	<p>Padišo:</p> <p>1. Nna Morwa wa Mologadi</p> <p>Medumo: a le b</p> <p>Kgoboketšo ya Dikanegelo: Mahlale a tshephe le mahlajana a mmutla</p>

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Ditlabakelo/methopo
	<ul style="list-style-type: none"> Hlatholla diswantšho go itlhamela kanegelo, ka go re o 'bala' diswantšho. <p>Maswaodikga: A fiwe šedi ye kgolo ge go balwa Ditlhaka tše kgolo, ditlhaka tše nnyane, khutlo, fegelwana le dipotšišo.</p> <p>Ela hloko: Morutiši o eletšwa go šetša barutwana ba go ba le tlotlo.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ba fe sebaka se se teletšana gore ba kwešiše. Ba fe mošomo wa go boeletša seo se rutilwego go fihlela ba laetša kwešišo. <p>Efa barutwana sebaka sa go rutana ka bo bona.</p> <p>Dipotšišo tša Kgoboketšo ya Dikanegelo</p> <ol style="list-style-type: none"> Efa maina abaanegwa Bagwera ba ba lwešitšwe ke eng? Ke ka lebaka la eng Tshepe e bala khunam? Nkane Phukubje e ile ya robetšwa go? <p>Dikarabo tšeo di šišintšwaneng</p> <p>Kgoboketšo ya Dikanegelo:</p> <ol style="list-style-type: none"> Phukubje, Tshene le Mmutla Ba lwešitšwe ke eng? Mmutla o tšhatšha se segomaretši/suphakluu mo e bego e eng? Efe le morobotša go ba le morobotša. <p>Dipotšišo</p> <ol style="list-style-type: none"> Leina la lesogana le ke mang? O na le mengwaga ye mekae? O dula le mang? Ke eng seo se mo dirago moswannoši? Ke eng seo a se ratago kudu? 	

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Ditlabakelo/ methopo
	<p>Dikarabo tšeo di šišintšwego</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ke Lala. 2. Mengwaga ye lesome. 3. O dula le koko Mologadi le rakgolo Nape. 4. Ke lebala la gagwe la go taga. 5. Ke go bapala kgwele ya maoto. 	
Go ipalela	<ul style="list-style-type: none"> • Laela barutwana go bala padišo ya 2 kgato ya 1. • O bala dipuku tša diswantšho. • O bala dipuku ka noši a balela boipshino, o kgona a phetla maphephe gabotše go laetša go hlomphelela a tšoku. • Mo legatong le, morutiši a ka hlohleletša barutwana ka go re: <ul style="list-style-type: none"> – Lebelela sethalwa. – Na seo o se balago se a kwešiša? • Ela hloko: Barutwana ba go ba le tlhopho ya fiwe šedi ye kgolo. Ba thuše ka go bala mantšu ao a ba palelago. 	<p>Papetla ya maletere le mantšu</p> <p>Metsotso ye e hlophilwego Kgato 1 padišo 2</p>
Go ngwala Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gane ka beke	<ul style="list-style-type: none"> • Kgonthišiša gore barutwana • Thala ka dikrayone tša makhura • Itlwaetša go swa le go tšomiša kherayone le phensele. <p>Thutwana ya</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morutwana a tšhama diswantšho go tšweletša molaetša ka boipshino jelo ya mong. • O ka bala kgwele o ngwala leina la gagwe O ka bala mafoko a makopana ao a ngwadilego ke morutiši. • O tšhama ditlhaka tše nnyane ka nepagalo (ditumanoši tše 2 le bonnyane ditumammogo tše 6, mohlala, a, e, b, d, f, g, h, j). 	<p>Papetla ya maletere le mantšu</p> <p>Tšhate ya mongwalo 1</p>

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Ditlabakelo/ methopo
	<p>Thutwana ya 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tšea karolo go mešongwana ya bomolomo ya temogo ya foneme ya phapoši ka moka: Go tswakantšha tumatlhaka [b-a- l-a > bala]; arogantšha mantšu [bala> b-a-l-a]; thaloko ya kemelo ya tumammogo le tumanoši [ba ngwala n mo sebakeng sa l go humana bana]. Šomang ka mantšu a “apole le “apara” e mantšu ao a lego tšhateng ya foneme ya ka phapošing. <p>Thutwana ya 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> Thoma go bopa mantšu a makopana a šomiša tumatlhaka ye e rutilwego “b” bala. Tšwetša pele mošomo wa go arogantšha mantšu. Lebati, buti, bupi Laela barutwana go fana ka mantšu a mošomo wa go ba le medumo a le b. <p>Ela hloko: Mešongwana ya go tšwetša mešomo e mennyane le go tšwetša pele mabokgoni a mošomo ye mennyane le ye megolo le kopanyo ya leihlo le go tšwetša. Kudu go barutwana ba go ba le tlhotlo ya go swara phense.</p>	
<p>Mongwalo Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gane ka beke</p>	<p>Lebiša tlhatlamano ya go ruta tumatlhaka tše nnyane go lenaneo la tumatlhaka. Šunetša pele moga ditlhaka le tšhupetšo ye e nepagetšego. Ba tšwetša ditlhaka tše pedi ka beke, ba ngwalolla go tšwetša mešomo ya go ngwala.</p> <p>Thutwana ya 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> Laela barutwana papetla ya go ba le medumotlhaka, ba tšwetša go ntšha yeo e sego ya legoro leo. b d b a a c a Laela barutwana go ngwala lefoko la go laetša seo ba se dirilego maabane. Ba thale le seswantšho go tlaleletša/thekga lefoko. 	<p>Tšhate ya mongwalo 1 Puku ya go šomela</p>

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Ditlabakelo/ methopo
	<p>Thutwana ya 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laela barutwana go ngwala mantšu ao ba ithutilego go ya ka medumotlhak a{foneme} • Ba thale diswantšho tša go hlaloša lentšu. <p>Thutwana ya 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laela barutwana go dira boitekolo bja segwera, ka go tšhentšhana ka dipuku. • Ela hloko go barutwana bao ba sa hlokgago thekgo, ba fe mošomo wa go lekanela maemo a bona. 	
<p>Kelo</p> <p>O balela go ithabiša, o phetla matlakala ka tshwanelo go laetša tlhompho ya puku</p>	<p>Kelotšweledi</p> <p>Go theeletša le go bolela:</p> <p>Theeletša ditaelo</p> <p>a) Swara tšebe ya gago.</p> <p>b) Ema ka leoto le tee.</p> <p>c) Bolela ka wena, ka mafoko mararo.</p> <p>O ka thoma ka tšela ye. Ke nna _____. Ke dula _____.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Boledišana le mogote e šielana ka go bolela. Bolelang ka boso bjale tšela leo. <p>Ditumalaha</p> <p>Bopelwa le makopana a šomiša tumatlhaka ye e bopilwego "a" le "b", mohlala, a-l-a: ala</p> <p>7. Mantšha mantšu a tlhakatharo. Mohlala:</p> <p>a-g-e-aga</p> <p>Go bala mmogo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O akanya go ya ka leina le diswantšho gore go tlo bolelwa ka eng. <p>Sehlopha sa go Hlahlwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O thoma go aga tlotlontšu ya pono – O thoma go lemoga mantšu ao a bopilwego ka medumo go swana le leletere la pele la leina la gagwe. 	

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Ditlabakelo/ methopo
	<p>Go bala ka bobedi le go ipalela:</p> <ul style="list-style-type: none"> O balela go ithabiša, o phetla matlakala ka tshwanelo go laetša tlhompfo ya puku (Dipadišo tše di hlophilwego). <p>Go ngwala:</p> <ul style="list-style-type: none"> Itlhamela lefoko la gagwe, ka medumotlhaka yeo e rutilwego. <p>Mongwalo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bopa ditlhaka ka ditšela tša maleba. Ngwalolla lefoko le bonolo. 	

Morutiši a ka itirela kelo ya go akaretšwa go utlwana ba go ba le tlotlo

Togaganyo: Go tšwa diswantšhong ka kelo	
Mabokgoni a Bophelo:	Maikutlo, mathabo, mmala- tsoto/hubedu, maloba, hlapiša
Dikhoutu le Robotiki:	Masetsi, ntlo a dira dipatrone
Dipalo:	<p>Bošego- legae la ga boHassan (khutlonne, nkgokolo, khutlonnethwii) Kelo- teleme, sesane</p> <p>Kelo Ya nako- mosegare, bošego, mathapama, mesong</p> <p>Letlema: kgauswi le, ka pele ga, ka morago ga, godimo ga</p>

Mešomo ya dibeke tše 10

Mošomo wa 1: Go theeletša le go bolela

Ka togaganyo ya go ngwala le mabokgoni a go bala

- Thala seswantšho sa gago = **seswantšho**
- Efa seswantšho sa gago hlogotaba. **Ke nna Dikeledi, bj.bj.**
- Mošomotlaleletšo: Ngwala leina la gago, sefane le mengwaga ya gago. Ngwala mafokole a mabedi a makopana ka wena.

Kelo

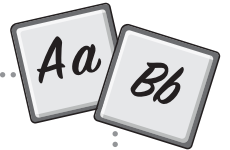
- O thadile seswantšho
- O file seswantšho hlogo

Bolela maitemogelo a gagwe

Lenaneotlhahlobo: Morutwana o kgonne go-

- Theeletša ntle le go tšena yo mongwe ganong ebile o laetša go tšena pha seboledi.
- Bolela ka maitemogelo a gagwe.
- Ntšha dintlha tše itšego go dithlathollo tša bomolomo.

Mošomo wa 2: Ditumatlhaka

Tšea karolo go mešongwana ya bomolomo ya temogo ya foneme ya phapoši ka moka

- Tšea karolo go mešongwana ya bomolomo ya temogo ya foneme ya phapoši ka moka:

Go tswakantšha tumatlhaka [b-a-l-a] [bapala]; arogantšha mantšu [bala > b-a-l-a]; thaloko ya kemelo ya tumammogo le tumamogelo [a ngwala n mo sebakeng sa l go humana bana]

Kelo

- Lemoga tswakantšha gare ga tlhaka le modumo wa ditlhaka tše dingwe tša ditlhaka tša botee. {bapala, bagwera, papadi, tšha, dikanegelo, dipaesekele} A bolela le ditumanoši mo mantšung.
- Lemoga tšha bitša ka maina ditlhaka tše dingwe tša dialfabeto: ditumanoši tše 2 le bonnyane ditumanoši tše 6.
- Thoma go fapana mantšu a makopana a šomiša tumatlhaka ye e rutilwego, mohlala, a-l-a: ala, a-l-a: alu.

Lenaneotlhahlobo: Morutwana o kgonne go-

- Hlaola ka go theeletša gare ga tumatlhaka ya mathomo ya mantšu a go fapana.
- O fapantšha medumo ya mathomo ya mantšu ao a fapanego ka go theeletša fela.
- O thoma go lemoga mantšu ao a bopilwego ka medumo

Mošomo wa 3: Go bala

- Phapoši ka moka e bala le morutiši dišweletšwa tše di godišitšwego bjalo ka direto diphousetara, dipukukgolo le dikanegetlo tša phapošing tše di tšweleditšwego dikarolong tša go bala mmogo.

Bokoko ba nthata kudu. Ge ba ntheta ba re: "Ke Moraka morwa wa Mologadi le Lesibana. Ke motho wa Baroka ba Maroteng. Ke motho wa lerapotia. Motho wa lebala le leserolane la lerapotia." Ke Mokone moanatlhantlhagane. Wa se rate nna, bophelo bo tla go babala. Mabjoko ona ke rwele. Sekolong le gona ke gogiša thaka tša ka ka kgara.

- O araba dipotšišo tša tlhotlo

Kelo

- Theeletša setšweletšwa ge se balwa.
- O balela godimo go tšwa pukung ya mong, a bala ka tlhahlo ya morutiši.
- O swara puku ka tshwanelo le go phetla matlakala a yona ka nepagalo.
- O thoma go bala ka pele, go tloga go la ngele go ya go la go ja.

Lenaneotlhahlobo: Morutwana o kgonne go-

- Araba dipotšišo tša bomolomo tša setšweletšwa seo se baditšwego.
- O balela godimo le morutiši.
- O swara puku ka tshwanelo.
- O thoma go bala ka pele, go tloga go la ngele go ya go la go ja.

Mošomo wa 4: Go ngwala le kopolla

Hlokomela go re barutwana ba šomišano go swara phensele ka tshwanelo.

Šomiša pampiri ye e sego ya ngwala le kopolla go ba puku ye nnyane ya dinoutše ya A4 ye e sego ya thalwa ya dipego tše di ngwadilwego.

Lebiša tlhatlamano ya go re kopolla tše nnyane go lenaneo la tumatlhaka.

1. Laela barutwana go kopolla maletere le dinomoro ka phapošing, go thala le go kopolla leina la gagwe

Kelo

- Kopolla maletere le dinomoro go tšwa ka phapošing ge a ngwala.
- Thala seswantšho go laetša maikutlo a gagwe le go ngwala sehlogo.
- Kopolla le go ngwala leina la gagwe.

Lenaneotlhahlobo: Morutwana o kgonne go-

- Kopolla maletere le dinomoro go tšwa ka phapošing ge a ngwala.
- Thala seswantšho go laetša maikutlo a gagwe le go ngwala sehlogo.
- Kopolla le go ngwala leina la gagwe.

Go bapala le go ithuta

Go bapala le go ithuta (go lokiša le mešomo ya tlaleletšo – le tšhomišo ya dipapadi tša setlogo)

1. Papadi ya go theeletša

Laela barutwana go ema ka dihlopha tša bohloano

Ba bapala papadi ya go sebelana, molaetša o fihle go morutwana wa bohloano o sa swana le wa seboledi:

Morutwana wa 1: Ke tsogile mesong. Ka ja motepa wa mabele.

Morutwana wa 2-4: Ke tsogile mesong. Ka ja motepa wa mabele.

Morutwana wa 5: O swanetše a bolele seo a se boditšwego ke morutwana 4

Ge molaetša o robegile, le nyakišiša gore o sentšwe ke mang wa go se kwa boledi a tšwe papading.

2. Papadi ya go theeletša le go gopola

Laela barutwana go dula ka dihlophana tša botshela.

Morutwana wa 1: Mma o tlile le diapola.

Morutwana wa 2: Mma o tlile le diapola le dipanana.

Morutwana wa 3: Mma o tlile le diapola, dipanana le diphoopho.

Morutwana wa 4: Mma o tlile le diapola, dipanana, diphoopho le dipeere.

Morutwana wa 5: Mma o tlile le diapola, dipanana, diphoopho, dipere le dinariki.

Morutwana wa 6: Mma o tlile diapole, dipanana, diphoopho, dipeere, dinariki le dinamune.

Ela hloko: Morutwana o swanetše a theeletše ka hloko dienywa tšeo di boletšwego.

Laela barutwana go bolela tatelano ya dienywa, go fihla go wa mafelelo.